

Библиотека
САВРЕМЕНА КЊИЖЕВНОСТ

УРЕДНИК

Весна Денчић

ДОЊА СТРАНА ПРИЧЕ

Најлепша остварења са III конкурса
за најкраћу кратку причу

(Приредио Ђорђе Оташевић)

ALMA

Београд, 2004

ДОЊА СТРАНА ПРИЧЕ

Најлепша остварења са III конкурса за најкраћу кратку причу
(Приредио Ђорђе Оташевић)

<i>Уредник</i>	Весна Денчић
<i>Технички уредник</i>	Горан Оташевић
<i>Ликовно решење корица</i>	Сергеј Скорупан
<i>Слика на корицама</i>	А. Лепорская, „Псковитянка” (детал)
<i>Коректура</i>	Љиљана Оташевић Вера Јовичић
<i>Издавач</i>	„Алма”, Београд
<i>За издавача</i>	Ђорђе Оташевић
<i>Штампа</i>	„Скрипта Интернационал”, Београд
ISBN	86-84023-23-4

Београд, август 2004.

almabg@sezampro.yu
www.alma.co.yu

ПРЕДГОВОР

Међу скоро хиљаду прича пристиглих на III конкурс за најкраћу кратку причу, који је организовала издавачка кућа „Алма” у сарадњи са „Беографитима”, Весна Денчић, Дарко Коцјан и Ђорђе Оташевић изабрали су, по њима, три најбоље приче.

I награда:	„Два погледа на превозна средства” Дарка Тушевљаковића
II награда:	„Сеанса” Драгана Мандића
III награда:	„Пут” Гордане Милићевић.

У књизи се налази 219 прича 138 аутора.

БА

„Бојим се да ћу ако останем, умр'јет јаране, а овдје, тако ми хиљаду плавих кацига, овдје, ба, никад неће бити мира!” – рекао ми је док се пењао у аутобус.

Ја сам остао у Сарајеву, пожелио му сретан пут и преживио.

Прије пар година сам чуо да су му неки наркомани са Karlsplatz-а просули утробу по бечким улицама.

О ЗВИЈЕЗДАМА

Питам се има ли звијезда на земљи?

Ако има, питам се још шта ће који курац ту, на земљи, кад је звијездама ваљда мјесто на небу.

КАРАЊЕ

Нешто ме је карало.

Није била жена.

Мисао.

Убио сам је једним цоинтом само да би се родило неколико хиљада мисли.

Као кад разбијете пауково јаје.

Разлика је била у томе што више нисам осјећао да ме иста кара.

Жао ми је, рекао сам јој, окренуо се и заспао.

КОМПОЗИЦИЈА

Сунце на небеском плаветнилу, дуго је чекало да се девојка са крчагом појави на извору. Онако стасита, прошаране одеће и мало разголићених бедара, точила је бистру пенушаву воду. Чим су је угледали, шумарци около најежили су се од њене лепоте. Остали су затечени, стамени, непокретни. Онда је и птица на грани занемела. Све је стало. И док је ветар покушавао да се поигра њеном косом, сликар је већ био на извору и прао своје четкице.

УТОНУЋЕ

Пошто је нахранила децу, мајка им размести и кревете, па се врати да поспреми за вечером. Покупила је трошице хлеба, пребрисала храпави дрвени сто, па отворила врата на кући и мрвице избацила напоље. Онда се још једном врати до собе да види јесу ли деца заспала, пољуби их у чела, па, вративши се, провери да ли тиња шта још на огњишту. Затим скиде белу мараму, положи је на сто и лагано, гологлава, изађе из куће. Узе конопац окачен о клин крај врата и понесе до старе јабуке ниже куће те се обеси.

Сви беху заспали.

НОЋНИ ХОД НА ПРСТИМА

Све док не би навукао светли застор, сакрио позорницу и попео се у поткровље, седи чистач светлог лика је брисао подове и гланцао подлогу. Будио светиљке, жице, простирке, црепове и осталу публику у црнини. Ми смо увек бивали уморни и тешки иако је њен плес био кратак. Увек би на крају игре падала тихо и плашљиво, бојећи се модрица, бојећи се испружених јесењих руку дрвећа и њена балска хаљина од тамне свиле пошкропљена ињем заклонила би наше очи. Умела је да плеше и њена стопала никада нису шумно ушетала у наша дворишта. Била је лагана и препланула. Имала је модре очи усамљених а милих грлица, као што би и сви волели да их њихова девојка има. Волели смо њен ноћни ход на прстима.

БЕСКОНАЧНА ПРИЧА

Одлучио је да најзад промени свој живот.

Оној банди на послу *он* је дао отказ и почео да ради оно што воли. То *му* је донело унутрашње задовољство и спокој, али и много мање пара.

Затим је из куће растерао женину родбину што му је омогућило неке уштеде, а брак претворило у предворје пакла. Са својом родбином се посвађао, покушавајући да рашчисти нерешена питања наслеђа и друге имовинске односе. То га је помирило са женом, али још више финансијски оптеретило.

На срећу, женина родбина се вратила и прискочила му у помоћ, а ускоро је нашао и посао: јесте да су банда, али бар добро плаћају.

Све то му се није свиђало, осећао је унутрашњу напетост и растрзаност, али га је одржавало сазнање да је све то привремено јер увек може да промени свој живот.

Марко Аничић

СВЕ ЈЕ У РЕДУ КАД ЈЕ У НЕРЕДУ

Иде мама на посао. Иде тата на посао. Иде бата на посао.

Иде мама на посао. Иде тата на посао, иде бата на посао. А нико не ради.

Иде мама на посао, иде тата на посао, иде бата на посао. А нико не ради и нико не прима плату.

Иде мама на посао, иде тата на посао, иде бата на посао.

А нико не ради, нико не прима плату и нико не плаћа рачуне.

И сви живе, а не знају како и не знају докле ће тако.

И сви живе, а не живе. И сви се питају како и докле тако.

Само ја не идем на посао. Само ја не радим. Само се ја не питам докле тако и зашто овако. Само ја живим и само ја знам зашто је тако. Само ја знам да је све у реду кад је у нереду.

Бранко Антонић

САТ

Куца сат: цак, цак, цак, цак...

Осећам да сам изгубљен. Нема ми спаса. Остало ми тако мало времена.

Наспрам мене старији човек замишљен. Добро стоји. Комотан, не води рачуна о свом времену. А сат откуцава: цак, цак, цак, цак...

Ја бих да идем даље. Немам времена. Користим његово време што га је немарно препустио.

Сад ја боље стојим. Вучемо наизменично по неколико потеза.

Напокон пада заставица. Заустављамо сат.

Ја идем даље.

Биљана Бабић

ПОДНЕ

Обично миран период дана за тебе.

Размишљаш: *Могуће је препознати оно што желимо. Када препознамо оно што желимо, добри људи су око нас.*

Не препознајући шта си желио, не налазиш добрих људи око себе.

Ни у себи, али не одустајеш.

Подне је.

ДАЛЕКО

Тамо далеко отићи. Колико љепоте у томе има. И среће. И слободе.

И наде далеко тамо... Зашто остајемо када свега тога немамо?

ОПШТЕ ВЕСЕЉЕ

Зелени див, знојав, отвара уста и повраћа. Бујица квадрата просипа се по угланцаним огледалима. Углови, уплашени сопственим одразом, склапају руке. Криве се у круг. Расту у дубину. Одскачу лопте. Траг жучи је скица аркада. Клизи по маскама лутака. Скида шминку, брише очи. Коса опада у праменовима. Папирне тканине грче се. Унакрсна влакна прогоревају. Лак љуште непознати гласови. Струја избацује комаде дрвених трупова, пластичне решетке, шупље игле, спискове набрајања, сатове, чаршаве са отисцима месије.

А на брду изнад потопа, међу камењем и голим костима, ставивши му руку на раме: „’Покај се Харлекине’, рече Тик-Так-Мен”.

СВАКОДНЕВНЕ ТРИЛЕМЕ

Лирски субјект извалио се у фотељи, брекће од добре клопе, исисава њене остатке из крњих зуба, утопљени у пљувачку они су грудвице без укуса, док их муља и грицка, размишља о концепту паралелних свемира са обрнутим законима, тамо је низ узрок – последица нисходан, пре и после замењују места, из наше перспективе, и њихове, сласно мљацнувши наречени залепи грудвицу за непце, смерови догађаја иду један другом у сусрет, сударају се у залету, лаки

рад језика их размазује, да ли се тела актера у трену преклапања препознају, тргну, пре но оду неповратно.

После гутања на сцену ступају прсти спремни за пребирање по садржају ноздрва док се мисли клизају низ космичке струне.

ЈОШ ОПШТЕГ ВЕСЕЉА

Кинг Конг игра пинг-понг. Удара из све снаге (Бонг!). Лоптица је бржа од звука и убрзава. Све је ближа светлости. Њено време успорава.

А напољу: чивилуцима расту умњаци, џунгла кокетира са цунамијем, зелени свемирци шамарају полицајца који им је написао казну због погрешног паркирања, племе људождера колективно увежбава корак валцера, бебе пузе по поду и за ‘папу’ кажу ‘кака’, коначно се назире порука коју исписује помрачење, вода се таложи по љуштурама ракова, на врху солитера неки други Кинг Конг ломи громобран и њиме чачка зубе, горња двојка лево је крња, испод сукњица од траве плесачице крију тврда изненађења.

И ничег новог нема у Башти Божјој осим што ће бескрајна маса лоптице пробити рупу у своду па све има да исцури напоље уз дубоко клокотање.

СТОПАЛА

Стопала на рубу кревета. Лијева нога је преко десне. Жуто. Црвено. Свјетло лампе. Мали прст се мешкољи.

Бијело. Лијево стопало сада потпуно покрива десно. Стопала у кади. Радују се. Вода пљушти. Стопала пљешћу.

Форма им се губи. Оба су црвена. Обула су чарапе. Ушла су у папуче.

Ипак, већ је ноћ. Спремају се за спавање. Изувају се. Плава. Топлина покривача.

Шарени нокти. Стопала сањају.

Јутро. Вире испод покривача. Два палца разговарају о различитим начинима мишљења, о двије крајности и о ономе што је између – низ боја за размишљање.

Стопала устају.

ШКРТАЦ

Палац и кажипрст овлажи, и узима новчаницу једну по једну, нежно, као кад се узима дете, и поређа их лик на лик.

Главе научника, књижевника и детета одједном оживеше. Прибијене једна уз другу мирно ћуте, као чета војника у строју. А ако нека безазлено провири, он је брзим покретом руке одмах врати.

Ред мора бити беспрекоран.

ДОМАЋИЦА

Овлажена крпа у руци жене започиње плес.

Горе–доле, лево–десно, зрнца прашине, играјући с њом, нестају са стакленог подијума. Прозор постаје огледало, блиставо, светло. Игра се преноси на врата, лустер, судоперу, а кад се заврши – цео мали свет жене почиње да сјаји.

У очима других, у ништавило нулице претворило се време, женино време, а њен светлуцави свет у одблеске сјаја. Непримећени, обоје постају видљиви тек кад жена нестане, или започне на другом месту неки други плес.

БАЈКА

Посљедњи Земљанин је са маском на лицу и торбом пуном књига, трчећим кораком, ускочио у најмодернији васионски брод, од миља назван „Озон”, и брзим покретом слободне руке дотакао дугме, којим је, у тренутку, бешумно затворио врата. Није ни примијетио, у журби, да му је пред самим улазом испала једна омалена, већ пожутела и раскупусана књига.

„Бајке”.

За Земљу више није било никакве наде јер је мноштво малих озонских рупа постало... једна... једина... велика... озонуша... рупчага... бездан.

Кугласти васионски брод је по врелом сунцу клизио у неповрат, у једва познату галаксију, галаксију Вјечне тишине, да настави...?

Вјетар и жута, гробна прашина, једини преостали трагови „Озона” су, с видљиво падајућом снагом, прелиставали књигу. Кад се све умирило, остала је отворена тринаеста бајка, бајка „Земља”, која је почињала реченицом, трипут подвученом угљеном.

„Била једном, а можда и није била...?”

Милан Бештић

ГРАМАТИКА У ТРАМВАЈУ

1. Ненад Станковић се у трамвају обема рукама држао за шипку.

2. Милован Стајић се у истом трамвају за шипку држао са две руке.

3. Трамвај је нагло заочио.

4. Милован Стајић није пао јер тај кад се са две руке ухвати, не пушта.

5. Јебеш граматику ако ћеш да паднеш!

БЕЛА ПУТ БАЈКЕ

Отац није ништа рекао.

Прошло је неколико година од када је порушен замак. Од тада нема ни сунца, ни кише, ни ветра: само дуге сенке бремените.

Сиромаштво није побеђено. Лабуд и даље плови језером.

Не пишем писма у којима спомињем белину њене пути након буђења из стогодишњег сна.

Још ова ноћ да прође, па ћу у гору, међу борове.

ПОТРЕПШТИНА

Није ништа осећала док су јој прсти скакутали по тастатури. Тај текст треба унети што пре. Мислила је, тачније: била је сасвим сигурна да куца наруџбеницу за сапун, шампон, пасту за зубе, креме, ималин, улошке и којекакве потрепштине, и да је поменута роба без пореза на промет. (То је чак навела и у напомени!)

Није ни слутила да учествује у писању најновијег романа аутора који је седео иза њених леђа и заљубљено је гледао.

Па и роман као и љубав је потрепштина, помислиће.

И ТУРЦИ СУ ЧУПАЛИ НОКТЕ БЕЗ АНЕСТЕЗИЈЕ

Дошла је на „Ургентно”. Осећа јак бол. Кажипрст је отекао. Процес траје. Хирург улази у ординацију. Не гледа пацијенткињу. Његов колега је преко пута, у фотељи за ноћно дежурство. Хирург почиње да ради. „Морам да ишчупам нокат, неће болети”. Креће. Урлик се проломи клиником. Дрхтавица, језа, сузе и све јачи крици.

Колега запали цигарету и прозбори: „И Турци су чупали нокте без анестезије”.

(Колико је бесмислено турпијати, лакирати и уопште улепшавати и одржавати нокте, у том тренутку помисли пацијенткиња).

ТРИ КРАТКЕ ПРИЧЕ

1. ВЕТАР

Југозападни ветар је дувао прљавом и разрушеном Београдском улицом јер у близини није било ни једног кукурузног поља. Грегори је одавно престао да размишља о атмосфери страха и терора. Отпутовао је последњим авионом, а тако много људи је желело да га упозна. Родитељи су својој деци причали о њему – био је леп као неки млади Бог. И једне вечери нестане светла, нестане биоскопске тишине, а дебели зидови самлеше телевизоре у парампарчад. Југозападни ветар протутња кроз шупљи екран на средини улице.

2. ХЛЕБ НИШЧИХ

Рекли су ми да идем да се прошетам. Кажу – Стари је наредио. А његова је последња, то сви знају. Воли да му пољубим ципелу, а ипак ме одгурне. Од данас шетамо сваки дан, сви из Куће... Треба само питати добре људе за парче хлеба. Јеси ли ти добар човек? Не познајем ја... само оне у Кући. Швабица лепо пева, само и пева. И зашто да не пева? И Стари је доведе у „Малу оперу” да пева само за њега. Дао јој је лепу дугу косу, као права. Кажу – немају више пара за Кућу. Па зашто не свирају на улици ако им треба пара? Швабица нек’ пева. Стари да се смеје. Њему ће да дају, он није луд. Јеси ли ти добар човек?

3. ЛИГЊЕ

Келнер треће смене наднео се над тањир – остале су четири лигње у њему. Увек то ради, једе из туђих тањира, и кад их доноси и кад их односи. Два младића су се држала за сто, тресући се од смеха. Акција је успела – попљуване лигње су поједене. Због једне отказане поруџбине, лигње су два пута замрзаване и младићи ће провести бесану ноћ над њс шољама. Келнер има издржљив и искусан стомак, разумљиво. Ипак, из испљувка једног од младића примиће вирус непрележане грипе којим ће заразити свог седмогодишњег сина. За викенд дечак неће отићи на екскурзију и избећи ће отмицу аутобуса од стране терориста. Те ноћи, његов отац ће уобичајено отићи на посао.

Мирјана Булатовић

ВЕОМА КРАТКА ПРИЧА

Био једном један конкурс за веома кратку причу. Петнаест редака.

Решио сам да победим. Уверен да је жири довољно храбар.

Онда сам замислио шта бих са наградом. И са славом. Новац би потонуо у мој финансијски бездан, а у славу не верујем. Смисао славе ми је стран. Не бих знао да поступама са одушевљеним читаоцем. Да га водим кући? Да је водим кући? Већ сам ожењен.

Зато сам допустио да ми ишчили и последњи дан рока за слање приче. Песме. Романа. Увек тако.

После ме обузме туга. Прва, друга и трећа награда заправо су друга, трећа и четврта. Само што то нико не зна.

Е па, време је да се огласим.

ОДАР

Упокојио се наш добри отац, на истеку седамдесет седме године. Није то био дуг живот, него дуга мука.

Пробдели смо прву земаљску ноћ без њега у њему. У освит, пожелели смо да још једном видимо татине грубе руке испод сребрнастог покрива. Руке које је изобличио тежак рад за добробит мноштва нејаких.

Љубав према тим рукама не може да пресакне. То је наш прилог вечности.

ПУКОВНИК БЕЗ РУЖЕ

Свакодневно шетам поред запуштеног језера, због здравља. У сусрет ми стално долазила три шетача, три бивша војна лица, као три ратна друга...

Један је из Хрватске, шета због слабог срца. Онај из Црне Горе због циркулације и слабих живаца. Трећи, пуковник Босанац: висок, кошчат и као изгладнео, има, каже, много зачепљења у жилама, нервозан, пуно пуши...

Марширају дуго око језера и почесмо са „Добар дан”. Касније застајкујемо, кратко разговарамо. Приметих да она два омања оду, а пуковнику се не да кући. Маршира и маршира. Сретосмо се на стази. Брине, каже, жена му Ружа непокретна, целу је једе нека болест, лежи на ВМА. Претешко му самом у стану. Старост под руку дошла с болешћу. Десетог дана од разговора, пуковника питам: „Како госпођа?” Умрла, каже. Покрива очи шаком, одлази...

Нисам две недеље долазила на језеро. Вратих се, она двојица шетају сами и ћуте. Питам: „Где вам је пуковник?” *Убио се*, кажу. Скувао кафу у стану, запалио цигарету, пуцао себи у слепоочницу. Самоћу без Руже није хтео. А знаш као војник, био много строг, гвоздена дисциплина, неомиљен.

ПУКОВНИК носио у себи ружу. Погинуо на ратишту срца својега.

ЧЕТВРТАК

Изашли смо у четвртак, као пријатељски, уз све оне „спонтане” речи чврсто ујармљене у фразе типа: „Зашто не бисмо остали пријатељи?” „Шта нас спречава да се само дружимо?” и сл.

Е, то исто вече ја нагло оболим од хистерије и љубоморе – два ступидна стања, мени потпуно страна, бар у овом досијеу. Затим смо ту ноћ прибегавали вербално деликатном зацељивању мојих свеже добијених рана, а читаву суботу провели заједно... тек тако! А онда је он кроз пукотину мог очајем нагриженог и ојађеног ума бацио пакетић чија је садржина била – тренутно те волим више него икад – А после тога смо се опет видели. Потом је универзум добио старо значење. Пих. И шта сад? Љубав је само изговор досадног страха. Нећу више тако.

Душко Влајковић – Митрованов

СЕДАМДЕСЕТТРИ ДЕВИЦЕ

маховина и стакло. стакло и маховина, тачније. прво је из папирне кесе извадила флаше, потом понудила: седи.

на жару цигарете, колико је то могуће, јер је небо давно, из боје револуције преко благог пурпура, прерасло у црнину, показује ми шкољке.

ја СЕДАМДЕСЕТТРИ ДЕВИЦЕ ЗА НОЋ!

она ПОНЕКАД ПРЕТЕРУЈЕШ.

ја АЛИ ТО ЈЕ ПОЛАРНА НОЋ.

она ОХ, ПА ТИ ИМАШ И МАШТЕ!

палим цигарету / из џепова вади нове шкољке / вучем
дим за димом / очи јој светле / бројим у себи до
седамдесеттри / одушевљава се даровима мора

ја СЕДАМДЕСЕТТРИ ДЕВИЦЕ ЗА НОЋ!

она ТО ТИ ЈЕ ЖИВОТНИ САН?

ја НИСАМ БАШ ИЗБИРЉИВ.

она АЛИ ИПАК ВОЛИШ КРВ.

скида мајицу – груди трља о маховину – облачи мајицу

разбијам флаше; газим бос по стаклу; затварам очи;
седамдесетдве девице трљају груди чекајући ред

она ЈЕДНА ДЕВИЦА ЗА НОЋ!

ја ПОНЕКАД САМ СКРОМАН.

она ТО ТИ ЈЕ ВРЛИНА.
ја АЛИ ИПАК ВОЛИМ КРВ.

маховина и стакло. стакло и маховина, тачније. прво
сам разбио флашу, касније осетио голицање.

НИРВАНА КАО ЈЕДИНО УТОЧИШТЕ МАЛОГ ПЕРИЦЕ

мали перица одавно није мали, али патуљаста раст и
IQ (56) и понашање које то прати, чине га таквим.

но, он је већ у зрелом добу. све више ушмрковањем
контролише лучење бала, трепће у континуитету
капака, а уста отвара само по жудњи за кисеоником.

зрело доба доноси собом и низ других предности, као:

- престанак детињства
- право да бира и буде биран
- спавање у властитом брлогу
- доношење одлука о заснивању властите породице
или
- једноставном забораву дотадашњег живота.

да, мали перица по својој вољи окреће нови лист или
главу у ком смеру зажели, прди или гледа кроз људе,
глуми гљиву или влада ситуацијом...

углавном ради на себи у себи – и сви то поштују.

Јоже Воларич

ХАИБУНАСТА ПРИЧА

Ој Тодоре,
Тодоре – Што дуже, то...
.....боље!

НЕКАД

Ајде да ти причам причу о црвеном мравцу...
Е па причај!
Баш ти је испричах!

САДА

Оћеш да гледаш најдужу комедију?
Оћу! Како се зове?

ТЕРОРИЗАМ

Поодавно је на позорници, и још дуже ће је играти; па
не као каламбур, него као глобално побијање
најјефтинијих „животиња” на светској сцени, за које
нема забране лова, а и ловачка дозвола се лако добија.

Милан Врачар

НЕВЕРОВАТНА ПРИЧА О ТОМЕ КАКО ЈЕ ВУК
ЈАНКОВИЋ, БЕОГРАЂАНИН СА ЦРВЕНОГ
КРСТА, НЕЗАМИСЛИВИМ СПЛЕТОМ
ОКОЛНОСТИ У ИСТОМ ДАНУ ИЗГУБИО
ВЕРЕНИЦУ, ПОСАО, НАЈБОЉЕГ ПРИЈАТЕЉА,
ПСА, ЗЛАТНУ РИБИЦУ, СВУ УШТЕЂЕВИНУ И
ОМИЉЕНУ ОЛОВКУ, ДА БИ ОНДА ЗАМАЛО
СКОНЧАО ПОД ТОЧКОВИМА КАМИОНА
КРАГУЈЕВАЧКЕ РЕГИСТРАЦИЈЕ КОЈИМ ЈЕ, У
ПИЈАНОМ СТАЊУ, УПРАВЉАО ПЕРИЦА
РАДОВИЋ, ИМПОТЕНТНИ АЛКОХОЛИЧАР КОЈИ
НИЈЕ ЗНАО ДА ЋЕ ОН САМ УСКОРО УМРЕТИ,
АЛИ СЕ СВЕ СРЕЋНО ЗАВРШИЛО И ВУК ЈЕ, У
ЧУДЕСНОМ ОБРТУ, СВЕ ДОБИО НАЗАД,
ОСВОЈИО ГЛАВНЕ ПРЕМИЈЕ У ЧЕТИРИ
НАГРАДНЕ ИГРЕ И ПОСТАО АМБАСАДОР НА
СЕЈШЕЛСКИМ ОСТРВИМА

Једног дана, који је изгледао сасвим обично...
Уосталом, све већ знате.

ЉУБАВ

Љубав је спазила двоје младих и кренула да им се
деси. Међутим, тек што је направила први корак, црна
мачка јој је претрчала пут. Љубав је пљунула три пута
и одлучно наставила, али је тог тренутка на њу налетео
аутомобил у пуној брзини. Од силине удара љубав је
одлетела двадесетак метара и зауставила се тек када је

ударила у један солитер. Прилично угрувана и сломљена, али и даље непоколебана, с муком се придигла решена да оствари своју мисију. Нажалост, тада је на њу са последњег спрата пао клавир, који је кроз прозор бацио неки несавесни грађанин, убивши је на месту.

Неко се можда пита: Шта је ово? О чему овај пише? Каква је то љубав?

Несрећна.

НЕБО НАД БЕРЛИНОМ У ОСВИТ АПОКАЛИПСЕ

Нисам упознат са основним поставкама религије мојих родитеља. Ако су веровали у постојање душе, која напуштајући тело наставља даље да обитава у идиличним пределима неког савршенијег света, били су у праву. Ја живим, иако сам прилично уверен да сам убијен. Како то рогобатно сада звучи – убијен. Као да се претпоставља да ми је учињена нека космичка штета. Додуше, морам да признам, и ја сам сагледавао ситуацију на тај начин у тренуцима док су ме прикивали за огроман комад криптонита. Сада ми је то на неки начин и смешно... Мислим на мој цели живот на земљи; стално претварање да сам неко други, који је глупљи и слабији, али зато прихватљивији; вечни конформизам; неодговарајући обеди, штетна пића, циркуски костими, бескрајна самопонижења... И поред зававања, увек је била присутна жеља за нечим мени сличним. А онда долази до апсурда: осећање припадности месту кога не памтим. Затим следи очајање и пут у Европу. (Изгледа да сам се преварио у процени карактера тих над-људи).

Милош Вујасиновић

ПРОСТИРКА МЕКАНА

Никада мисли нису биле толико опијене као после
сневања о њеним дудама.

Узалуд је дала све да их покрије.

Кроз непрозирну блузу биле су као на длану
изложене.

...ине дуде.

Глатке и млечне... као сомот, као памук. Опојне
као плаветнило њеног погледа. Погледа који дрван
привлачи као истина.

Њена два близанца, два као мајка.

.....ини топли желатински оброци. Са прстеном
на њеној руци смртоносни као грех. Ипак, јасно сам их
видео.

....на не зна ни ко сам, ни где сам. Може ли она
наслутити оно што излуђује моју трошну душу? Рекао
бих јој, присећајући се:

„Израслине фине, саткане од истине коју изгледа
никад нећу дотаћи. Лептирице, извини, ти си иску-
шење.”

ГОВОР ЖИВОТА

Када је Ниче последње тренутке свог живота провео непомично вегетирајући у кревету, усран до грла, није ни слутио колико тим својим несвесним гестом, у ствари, најбоље потврђује оно што му није успело ни при чистој свести: да је људско постојање на овој планети овејано густим сметовима таштине, испразности, и више него суровим окружењем. Не само да смо саткани од ничега, него је и све оно што створимо или оставимо иза себе на нашем путу пролазности, посматрано из перспективе узвишености неба, опет само ништавно. Било да смо цареви или просјаци, мудраци или малоумници, сви наши подвизи унутар граница земаљских задовољења, у својој сржи су и дубоко загађујући. Измет је најбољи симбол све оне прљавости и смрдљивости, коју ми избацујемо из себе, из чега се извлачи закључак да смо и ми сами трули, као што је труло оно што стварамо у трбуху. Пошто је ђубре пропадљив материјал, уз то још и отрован, вечност је принуђена да нас одстрани, изолује из токова свеprisутности.

НЕЗАБОРАВНО ДРУШТВО

Четири глува зида око мене, а изнад сиви плафон самоће. Свуд около смрад ништавила. А онда зачујем да ме неко дозива. Док излазим из собе, плашим се да ће побјећи. Но, спазивши ме, он јаче одасла своје тонове срца и још љепши пјев завичаја.

Мора да воли друштво оних који га пажљиво слушају и воле до обожавања. Не трудим се да га видим, али не могу престати да га слушам. Остао сам с њим у друштву до касно у ноћ (све док није задријемао). Кад сам се вратио у своју собу, више нисам био сам.

Славуј је био са мном.

ОТАЦ

Дечаци никада не плачу – каже мама.

Чак кад их нешто боли?

Ни тада.

Ни када су тужни, ни када нешто изгубе?

Никада, то су дечаци.

И тата је био дечак.

И он никада није плакао.

Ни када је пао, када је био мали?

То питај његову маму.

Гледала сам кроз прозор. Падао је град. Величине ораха. Велики град... Падао је само кратко. Пет минута. Тата каже да ће све уништити.

Видела сам тату.

Мама – тата плаче.

То ти се само чини, то је од кише.

Како кад је киша престала? Тата је ушао и рекао: Све је уништено. Нема ништа од воћа, поврћа. Толики труд.

Знала сам да је мама лагала. Дечаци плачу.

РЕЦЕПТ

„Измеђ прстију соли” – и данас чујем Јованову баку, врсну домаћицу, која објашњава како прави неко јело или колач. Наизглед крајње једноставно, замутиш брашно и воду... и измеђ прстију соли, а испадне? Е, то већ зависи ко је мешао, чији су прсти, какав је шпорет, чија ће уста јести и ко зна од чега још? Знам само да исте састојке и у истој размери, замесе ли разне особе, неком чудном алхемијом, добиће се све и свашта, нешто јестиво, а нешто богами и не.

То „измеђ прстију” ме годинама мучило. Не само при кувању. Заврше људи исте школе, па један добије (ако га уопште добије) посао у пропалој фирми, која убрзо потом дефинитивно пропадне, а други се запосли у фирми где га просто терају да путује, упознаје занимљиве људе, све то, наравно, за добру плату. И чији ту прсти спуштају зрнца соли, те од једног испадне несретник, а од другог сретник.

Но у последње време хватам себе да и ја кувам не ослањајући се више на чврсте бројке разних рецепата. И гле, за дивно чудо сад и мени успевају јела и имају ону дивну сласт.

Питате ме за рецепт? Па узмем од ока и измеђ прстију...

Александра Вуковић

ОДСУСТВО ЧУЛА

Шта је?! Ништа ниси успео да схватиш у овој причи! Мора да је једно од твојих чула заказало. Не мислим притом на твоје чуло вида, драги читаоче, са њим је све ОК. Мора да је у питању нос! Знаш ли зашто? Ова је прича таква, да: или је миришеш, или не!

П.С. У недостатку инспирације, нећеш видети причицу. Пробај да је осетиш, омиришеш... „Нема љутиш”? Више среће следећи пут.

ПОЗДРАВ

Сједи старац и гледа; гле, долази, одлази, барка, гледа, гле одлази, долази, трајект, гледа, пролази војни брод кроз кадар; старац се дигне, дадне почаст застави, сједне, гледа, гле прхне галеб кроз завијутке свјетла; старац се прими своје беретке, гледа, галеба ко читатељ редак, а галеб, донесе другог, галеба, кроз свјетиљке свјетла, донесе трећег галеба; старац се спригне, обрише наочале; затруби трајект, затруби барка, затули војни брод, кликне галеб, кликне други галеб... старац спусти очи, дигне руку, обрише сузу крмељивицу, једну, поздрављену, подигне се, склопи руке о леђа, ко палма батрљке јучерашњице, те оде, гле, знаним путем.

СТИДЉИВА ВАНКА

Она док чека да је назове *Онај од синоћ* она стварно чека *Цијели дан чучи крај телефона као пас*. А кад дође онај Час ас *Када више не може чекати* Она лијепо изађе ванка на пол сата прошетати аса Часа на узици онда мирно све до пола ноћи гледа ТВ и кре кре гризе Виц-крекере јер зна добро зна Он је назвао *Оно онда када није била дома*.

Драгана Гавриловић

ЗАВИСНОСТ

Пре неког времена, била сам озбиљно болесна. Баш тада, сасвим случајно, појавио се нови лек који ми је, слободно могу рећи, поклонио нови живот – сасвим другачији, испуњенији, бољи...

А онда сам, исто тако ненадано, остала без тог лека и никако нисам могла да га поново пронађем, а ниједан други није могао да га замени.

С пола снаге, поново болесна, ја га још увек тражим.

ШВАРГЛА

– ‘Бар дан, Васо, ево већ ће подне, устај. Да ти видим руку!

Васа полако устаје подиже десну руку, помало кржаву, умотану у завој.

– Та шта је то било јуче, код тебе на диснатору, само ме боле здраво рука.

– Та шта да је било, једа је било, почели сте од раног јутра да ждерете ракију, још кад смо она три бречили. А јели сте тек око подне, онако мало с ногу. После подне оћете вина од оне беле шасле, једва сте шварглу наденули, па кажете није је Мати добро одсекла. Е онда сте почели политику, а посебно онај мој тетак што кад се ождере, не зна друго да приповеда, те једни су за краља, те једни су за Слобу, те други су за афтономију. ‘Бем ти политику, тетак је зграбио шварглу да удари Пишту, а Пишта је зграбио нож да одсече врпцу с којом је везивао шварглу. Ти си подмет’о руку и ето. Добро да је мој Пера био ту, онај хирург из Београда, дош’о да мало однесе фришка мяса децама, па ти ушио руку.

ЈУТАРЊИ ПЕЈСАЖИ

Седеле смо све три на тераси викендице и пратиле пролазак руских бродова, који су остављали таласаве трагове иза себе. Јутарња тишина нас је опијала а роса је блистала у трави, на лишћу трешње, ораха и врба. Тонуле смо у ћутању и посматрале како клизе чамци и рибари бацају мреже и сањају снове о богатом улову.

Дунав је и даље тремо текао. Наше се очи пуниле јутарњим пејсажима, који су протицали.

РЕЧИ

– Кад једном видиш око речи, увек ћеш сносити грехе празних погледа. А када празни погледи постану пуни, твој глас неће бити довољно моћан да их смири, јер речи се множе и погледом и гласом! – шапутао је слепац неом човеку поред себе.

Овај уздахну тешко, једино је то могао изустити, и погледа слепог пријатеља. Својим очима јурио је његов бледи поглед и још једном уздахну.

– Шта кажеш? – прошапута слепац и врховима пртију додирну усне немог сабеседника – Свиђају ти се моје очи? Да... И мени се допада твој глас.

ЗНАЧАЈ ЛАНЧИЋА

Ланчић од двадесетокаратног злата спао је са врата ознојене госпође најврелијег дана те године. Некако се откачио и неприметно склизнуо на врели асфалт. Злато је сијало под јаким сунцем, појачано тамном позадином смекшаног тротоара, а госпођа се удаљила у потрази за неким хладом.

Ланчић је нашао један младић тек после три сата. Врелина улице људима држи поглед високо, тако да је ланчић сијао узалуд. Тај младић га је подигао, погледао, осврнуо се око себе и стиснуо шаку, а затим продужио својим путем. На првој раскрсници га је ударио ауто. Возач је био муж госпође којој је ланчић испао. Она је изашла из аутомобила и почела да паничи. Али је, пре но што су стигла амбулантна кола, узела ланчић са улице и ставила га у торбу.

КРОЈАЧИ ИСТОРИЈЕ

Када су замирисале свеће својим тешким мирисом, укључише се и рефлектори. У атмосфери уздржане радости, која је тешком муком намештена да би се добило на достојанству, кројење поче.

Поза за кројење је седећа. Кројење је захтеван посао који се од хируршког разликује само по томе што нема сестре да скупља грашке зноја са чела кројача. И, због тога, понекад се деси да се нека кап

откотрља са чела кројачевог на под и ту скупи зрнца
прашине међу остацима разума.

ОД ЈУТРА ДО СУТРА

Укључила је радио да чује шта јој треба. Скинула
је уложак са душе и савест опрала новим детерџентом.
Попила је чашу расположења, а затим чашу здравља,
па потом и пехар заштите. Пре свега тога је испробала
нови шампон за мозак од биљних екстраката.

Увече се искључила даљинским.

ОНА – ТО САМ ЈА

Мрзела је остатке хране што их скупља са стола! И звекет тањира док пере судове. И хладну воду што јој киселином пецка руке док извлачи главицу купуса. И храстове оштре цепанице што јој се иглицама забадају у испуцане руке.

Сада је стезала чврсто пеглу и притискала све јаче на даску. Мрзела је и пеглу и даску! Мисли одлуташе у јучерашњи дан. У препуну чекаоницу завода за трансфузију. Девојка је седела поред ње и причала, причала као навијена лутка. Удала се и жалила се и на ово и на оно и на једно и на друго и на треће. И на оно што постоји и на оно што не постоји.

Равнодушно је слушала јер су јој све удате жене личиле на грамофонске плоче понављајући једно исто. Но, једна реченица је зафијукала кроз чекаоницу:

– Изгубила сам себе, свој идентитет!...

Тргла се и тада погледала девојку. Тамне очи на белом лицу, као снег. Као Снежана из бајке „Снежана и седам патуљака”.

Идентитет, идентитет, фијукало је кроз чекаоницу. Она се најежи као да је борове иглице додирују. Уклони са чела прамен седе косе и помисли:

– Женска историја се понавља.

ЈОШ ЈЕДАН ДАН ЖИВОТА

– Добар дан – рече жена – знате, ја сам много волела свог мужа...

– Вероватно сте зато овде – рече службеник – без сувишних детаља, молим. Видите колики је ред.

– Умро је скоро пре шест месеци – рече жена.

– То ћете унети у упитник – рече службеник – ја сам само ту да вам изнесем услове.

– Па, који су услови? – упита жена.

– За један дан поново проживљен са господином дајете годину свог живота...

– Било који дан? – прекиде га жена.

– Ако желите одређени дан, по вашем избору, дајете три године.

– Зар то није много? – упита жена.

– О томе одлучује Газда – одговори службеник.

– А ко одређује било који дан? – упита жена.

– Компјутер – одговори службеник.

– Узећу било који дан – после краћег размишљања рече жена.

Пре него што је следећег јутра отворила очи, још у полусну, зачула је тупе ударце тела о намештај и пијане псовке.

– Зашто не оставиш упаљено светло, јебем ти...

– О, зашто баш овај дан – помисли жена и дубоко уздахну.

ИЗБОРИ БЕЗ ИЗБОРА

У потрази за изгубљеним временом, необразовани, практични за себе, а досадни за друге. Дође ти такав у госте, клати ногама док не попије три пива, а онда чека поноћ да гледа порниће са кабловске... А ти... ти си фер. Док не изда стрпљење. А он још и коментарише.

Простачки!

Имаш ли муда кад си трезан за такве речи? Уосталом, пусти ме на миру, да завршим књигу. *Само још овај да погледам и идем.* Добро, али ћути. Узимам другу књигу. *Еј! Гледај ово шта јој ради! Много је јачи него два претходна.* Добро. И тако до зоре. Сами у стану. Он је мушко, ја сам женско. За телевизор и пиво нисам сигурна. Али то је већ прича за другу причу.

ДАН

Дан који се ни по чему није разликовао од других. Услед дуготрајне суше пресушили су готово сви извори у шуми, једино је речица спирала дно тајне подземне пећине танким млазом воде. Сунце је обасјавало прашину уздигнуту око посетилаца уз комплекс самостанских дрвених здања и завршавало своју дневну путању. Уз сву суморну лепоту шетала сам пса и размишљала да ли је могуће да сам заменила човека за пса који је страховао од таште. И стрепи као маче да су женама маме чувари за мужеве. Или је у питању старачка досада?

Окупај се, да не миришеш на запршку.

АЛИСА ИЗ НЕДОЋИЈЕ

Алиса се сећала дана када је од родитеља добила на поклон белог зеца. Маштала је да ће и њу, као Алису из бајке, бели зец одвести у земљу чуда. Али зец је нестао. Тек касније је сазнала да је завршио на празничној трпези, као печење. Прежалила је Алиса зеца и све прохујале године живота. Седела је у соби и везла белог зеца. Сећала се ратова, инфлације, блокаде, бомбардовања. Док је везла, бели зец пред њеним очима као да оживе. Кренула је за њим, у земљу чуда.

АУТО-ПУТ

Решили смо да трасирамо ауто-пут, али нисмо могли да се договоримо којом деоницом ће пут ићи. Свако од нас је хтео да ауто-пут прође кроз његов крај. Једни су желели да иде кроз Шумадију, други кроз Поморавље, а трећи да води према мађарској граници. Направили смо план. Трасираћемо ауто-пут сваки дан. Саградићемо по једну кратку деоницу. Свако од нас ће уложити свој дан. И тако добисмо мноштво невидљивих деоница. На путу за небо.

Светомир Ђурбабић

НАРЕДНИК С РУЖОМ

У мом животу постајале су две Лујзе: жена и кобила.

Не знам за којом сам више плакао.

Тана В. Живковић

БРАЋА ПО ГЛАВИ

Разговарају два ока у глави. Лево и десно. Оба болесна, али лево још игра на светлост.

– Откако ниси што си било, већ јама мрака, мени је све теже. Свет је сваколик и не могу сам да га догледам.

– Жао ми је, рече му десно око. Али не претеруј ни због мене а ни због себе. Ако смо браћа, не морамо бити и близанци пре времена. А и да смо већ близанци, нема ни јаме истог крста и судбине.

Мића Живојиновић

ЗАДУШНИЦЕ

О Задушницама, на гробљу, душе мртвих ћуте у сјају запаљених свећа. На једном гробу, девојчица, сироче, од пет година, оскудно одевена, рукицама заклања пламен свеће од ветра у жељи да што дуже гори некое кога никада неће престати да воли и жали.

Мало даље, између два споменика, средовечна жена, са црном марамом на глави и кокошијим батаком у руци, смеје се пуним устима.

И ја не знам кога више да жалим.

КЊИГА

Човек је као књига. Свако га чита, разуме, схвата и тумачи на свој начин.

И то је добро. Жалосно је што је много непрочитаних књига и људи унапред и заувек одбачено.

ВРЕМЕ

На Ташмајдану, један старији господин ме пита: „Синко, које ли је време?”

Одавно ме нико није питао за време.

Ако му кажем колико је сати, преварићу себе.

Ако му кажем шта мислим и осећам, плашим се да не преварим њега.

ФОТОГРАФ

Обучени у најлепше крпице, очешљани и упарађени одлазили смо фотографу. Јутро је било свечано. Објектив дана чист. Осмех му је био широко отворена бленда, кроз коју је пропуштао наше време. У леву комору срца, стало ми је читаво приградско насеље са околним лепотама.

Одлазећи од њега, били смо живе фотографије, само мало ведрије. Ретушу речи фотограф би додавао по мало од своје светлости, све док је није сасвим потрошио. Остали смо тужни. Другом фотографу нисмо одлазили. Бојали смо се да ћемо бити мрачни и да нас наши потомци, у њиховом времену, неће познати.

ПОПЛАВА

Моја жена, тиха као млеко на шпорету у намери да покипи. Одједном прасне и све се прелије преко руба толеранције, изненада олуја са провалом речи. Поплава у кући.

ВРЕДИ ЧЕКАТИ

Наши станови су у истој вертикали. Мој у приземљу, а њен изнад. Она је девојка у зрелим годинама, а ја много старији, скоро презрео. Колико знам она нема озбиљну мушку везу. Једнога дана док се враћала са посла, случајно сам, кроз шпијунку, приметио да даје неке провокативне сигнале. Установио сам да је то и даље била редовна појава. Наравно, нисам могао остати равнодушан. Обзнанио сам јој своје откриће и предложио много више. Но, била је то фатална грешка. Испоставило се да је она желела да се намеће, али не и да се даје. Остао сам у активној опозицији. Она више не ради и дала се на касне изласке, а ја на касна чекања. Чим чујем шкљоцање на њеним вратима, постављам бизарно питање: зашто ја нисам кључ а она брава? Ушла је. Активирам сва чула, а користим само уши. Као пас што на мачку уз дрво одбеглу немоћно режи, тако и ја подигнуте главе њушим њено кретање од себе, преко ходника, до купатила. Чујем клокот WC шоље, а затим бучан шум водокотлића. Следе повратак у собу, развлачење кауча и тишина. Моје дежурство је окончано. Одлазим и ја у свој брлог. Препуштам се блаженим сновима и будим се љигавих бедара.

ЦРВЕНИ БАЛОН

У препуној продавници људи се гурају, журе, псују. Црнокоси младић хвата ме за руку и изводи напоље. Поклања ми чоколаду. У парку деца глуме Тарзана и урлају на гранама. Старица ме тера у мајчину кад сам јој понудила да је преведем преко улице. Шарени балони у ваздуху. Збуњена, упитам пролазника откуд они ту. Он ме гледа бело. Лудача! Изгледа да их само ја видим. Поражена тим сазнањем, одлазим на кафу да се приберем. Уместо кафе, конобар ми доноси млеко, а ја не волим млеко. Узалуд се буним, не чује ме. Улазим у стан. Сијалица прегорела, па пипам мрак до собе. Палим ТВ и гледам најновије вести – шарени балони преплавили град! Некако добауљам до WC-а. Повраћам млеко. Гасим ТВ и покривам се преко главе. Жмурим чврсто да ми неки балон не улети у сан.

СЛОБОДА

Телефон је дуго звонио и бележио поруке на секретарици. Просуо је опушке по поду, и гола леђа замазао пепелом. Пуцкетање намештаја ехом му је резало бубне опне. Под затворене капке ушуњао се само упорни одблесак сијалице. Сањао је постељу од топле траве. Отворио је кавез и папагаја поклатио ноћи. Птица је, преплашена, упорно стајала на симсу. Узео је у суве дланове и вратио у кавез. Затворио је све прозоре и врата. Телефон је наставио да звони.

Родила мајка једну са крупним плавим очима. И она волела да се шминка и облачи. И волела да води озбиљне разговоре и инсистирала да јој се обраћају са поштовањем. А имала лепе плаве очи и најлепши осмех на свету. И уместо да ужива што је мала она је стално хтела да буде велика. И имала она неке две сестре опајдаре, које су је стално чикале и задиркивале јер је била најмлађа. А баш су јој лепе плаве очи. И била је несрећна кад је нису схватили озбиљно. Једном дошао неки принц и видео је тако лепу и одлучио да је ожени. Њу није ни питао. И рекао кад је одведе својој кући, неће да је врати и да мора да кува за њега и његово десеторо браће и да се брине о свима њима. А она онда размислила и рекла му јок још сам ја мала. И онда је шмугнула напоље да игра ластиш.

Принц то видео и рекао ништа од посла. И она била срећна што су је схватили озбиљно и баш јој било драго што је мала.

Андрија Б. Ивановић

УЗ ЧАЈ

Посматрао сам ватру и шерпу у којој је кључала вода.

Осетио сам је. Осетио сам невероватну срећу у једном тренутку немоћи. Осетио сам све што сам желео.

– Куда сада да нестанем?

Дупла ми слова пред очима. Намјерно. Причаш ми о љубави. О болестима. На твоје камење мислим. Гласом сам ти близак. Од цијелих цвјетова само ти прашници у погледу. Не нуди ми чело кад не прашташ угризе. Замршена јутра ми сервираш. А математика ти иде па се смијеш. Што се нервираш због тишине – питам те. Онда ћутиш. У влажну земљу буљиш, а не знаш зашто – изазиваш. Не газе плодове – инсистираш, па се увијаш око себе, трипут. Сад се суви путеви ломе пред тобом, немаш милости. Жар – марамом сакриј грло, гране оголи. Кад храниш птице, мислиш на псе, и све тако. Сад би у Љубљану, да те запроси уз кафу, послје првог пољупца. А гледаш га попријеко, ријетко. Њишеш се уз ритмове, а кажеш: ништа без ријечи. Причај, причај. Нећу те звати по имену. Па, баш зато што то волиш. Кад мислиш да те не волим, онда би да се светиш, па се не јављаш. Кад те пробудим без најаве, с осмјехом закључиш да сам слабић, па се не јављаш. Гледам како се мучиш због празнине, као јака си, захтијеваш, а мали прст ти дрхти... Више од осталих! Подне ти долази прије него другима. Кад те нешто питам, чудиш се што те слуша. Одговориш. Па ти вјерујем кроз смијех.

Кад страх смрви камење, издиктираћеш ми ову причу. Да се не уплашим.

***

У мермерне коцке слажу нам се надања. Ковчегом зову птице на покајање. Што сам се родио овдје – питам Марију. Тако се неће отићи из сна. Недостижно не. Разговор храбрих у позадини тих је. Вријеме позива тражи свој глас. Ја сам и у тебе заљубљена – рекла би. Да нису ти зуби тако опаки. Зашто су зоре тако беспризорне? Мртве очи што му отварају силом? Да жива је крв, сунце би вам отебло, а душа од суза. Ко ове стихове сриче у сијенци мача, заборављајући Голготу, риједак је.

***

Страх блиједи. На овом мјесту замало да ме обљубе стихови, отимам се. Он спава. Сања море и ратнике. Кад се у сну заљуби, звијезде се скотрљају низ млијечни пут на његове усне. Скупљам расуту свјетлост, лакше ћу га спремити за пут. Сијенке му се радују, не штеди сјемена на њих.

Кажем му, злу не требало, да има један човјек, ноћу је десет година старији него по дану, нека га мимоиђе. Смије се, кад додирнеш недотичног, зора ће отоплити, каже ми. Озбиљан буди, припријетим, море се прелива без опомене, нема свака травка своје зрно. И не прави се да све знаш, очи су ти гладне свитања. Не сједи стално код ватре, изађи, кад ти вјетар види кољена, нека се постиди, одговара. Опрезно, од толико меда на уснама да ти се ријечи не осладе, озбиљна сам. Кад ти се чини да је магла, то пјевају дивови у теби,

питају те што скриваш очи од извора, храбри ме.
Путеви су кружни, гране злолике прениско, сунце
модрице крије, очију немам сем за њега, браним се.

Да грлим ову жену, пусти ме, у моје ти је снове
најлакше, па ми сласт квариш, твоје загонетке без
тијела ме остављају, све женско ми побјеже из сна док
тебе убиједим да дан има огледало. Па, гледај.

IV
08.01.2002:00

Б. је затворио врата и рекао је „нека ја будем последњи” и нисам га више видео.

Остао је само стид. Ужасан стид. Срећом, убрзо (опет!)

Вања је опет узео бас.

Душан (и даље) може да испије флашу црвеног.

Ана Л. се и даље не јавља.

Гоца се смеје у сну.

Ја сањам новчанице.

Од пет и од три долара.

Не знам зашто али ми је (јако) важно да се беба роди ујутру.

КЕНАХАРА

...и ако моја очекивања не испуниш, ако не успеш отворити извориште бола у својој глави, ако не успеш прогледати, онда овај глодар не заслужује мир, не заслужује дим. Један, два, бројеви су све, све и свуда. На стаклу, под водом, у трави, пред очима, бројеви су свуда. Под дрветом као у кутији спутавају ми се мисли скучене у два издаха земље, на два килограма ваздуха, у литар или два туге. Све сузе, сву срећу, цео живот преточиш у килограм слова – то је све што вредиш. Одеш под земљу, престанеш постојати и остане од тебе две шаке пепела. Не можеш остати нигде заувек, ни у чијим мислима, ни у чијој глави, нема нигде заувек, то је реч – шест слова, лепо звучи – као и све непостојеће... Сутра идем... сутра идем и остављам за собом литар туге... Сутра путујем, сутра одлазим, остаје литар туге... литар туге – килограм слова.

ДАН КУЋНИХ ЛЉУБИМАЦА

8. март.

Аутобус на линији педесет тројке. Касно је поподне, прошао је шпиц. Аутобус је полупразан. На седишту иза возача седи жена. Обучена је у исхабани капут. На глави јој је олињала шубара. Спала јој је шминка. Очи су јој упале у очне дупље. У руци поред зембиља са пијаце држи каранфил у јефтиној украсној хартији. Из зембиља допире мирис празилука. Испод њене невешто офарбане косе, неодређене црвене боје, назире се масница. Она жури кући. Гледа кроз прозор. Улицом пролазе жене са каранфилима. Све вуку зелениш са пијаце. Све имају њено лице. Жена у аутобусу осети неку влажну топлину на образу. Затим убриса лице жуљевитим рукама и изађе напоље.

ПРОСЈАК

Пролазник је пролазио.

Просјак на углу испружио десну ногу. Моли да му се удели.

Враћајући се, пролазник запази промену.

Просјак испружио леву ногу. Моли да му се удели.

Пролазник обрадован одлучи да вештом просјаку удели. Завуче руку у свој леви, па у десни џеп сакоа.

Празан.

Завуче руку у леви, па у десни џеп панталона.

Празан.

Уплашен да просјак не примети, са рукама у џеповима, пролазник убрза корак.

БОМБА

Гледам је на крову прекопута.

Пала а није експлодирала.

Држи ме у неизвесности.

Сирене су одавно умукле, а ја сваког јутра, на суседном крову, гледам у неексплодирану бомбу и чекам.

Отворио сам прозор да ми се не полеме стакла.

Кад експлодира, уштедећу на стаклима.

Не брине ме јесам ли губитник или добитник.

Добио сам је и чекам да пукне.

У том чекању пролазе ми неописиво досадни дани.

Дејан Јовановић

САТЕЛИТ

Једна планета, један континент, једна држава,
један град, једна кућа.

Један пар, један разговор, једна цигарета, један
одлазак.

Један човек, једна мисао, једна кафа, један
излазак.

Једна улица, један прелаз, једна мачка, једно
убиство.

Једно тело, један крик, један издах, једна тишина.

Једна жена, једна фотеља, једна лампа, један плац,
један ТВ.

Један водитељ, једна емисија, један програм, један
канал.

Једно сазнање, један уздах, један губитак, један
неспокој, један очај.

Једна вест са једног сателита.

ПРЕДАТОР

Јапан. Почиње сезона лова на морске псе. Налазимо се са једном од малобројних јапанских породица која још увек лови на стари, традиционалан начин. За њих је морски пас све. Храна, а када га продају – обућа, одећа, остале намирнице... За вечером, уз мало ракије од пиринча и меса морског пса, које се никад не зове правим именом, због поштовања према овој великој риби, уз ударање о дланове певају се песме посвећене Богу мора.

Јутро је. Испловљавамо. Убрзо из воде извлачимо првог морског пса. Најстарији рибар му вешто прилази са леђа и својим ножем му распара стомак. Оно што смо тада видели забезекнуло нас је. Морски пас је гутао сопствену утробу, која кад би му прошла кроз грло, одмах је цурела напоље да би била поново прождрана. И то тако неколико минута. Најзад, рибарев син прилази и убија га ударцем секире у пределу главе.

Иначе, нашу крв у жилама једино је још грејао осмех који је титрао на лицу старог рибара.

КАПЕТАН

Зар живот није проширење видика? Зар не треба бити свестран, спреман да се дочекаш на ноге, па чак и када си убеђен да чврсто стојиш на земљи!? Мислим да је тајна у струјама, воденим или ваздушним! Плови брод, носе га таласи, капетан управља јер мисли да зна и све је у његовим рукама! Настаје олуја, сударају се струје, водене и ваздушне. Брод је слаб, капетан се не бори за себе већ за своје место, уверења и улагања. Тону заједно... Губитак... А морнари беже, пливају даље и боре се са струјама. Њихови видици се проширују даље јер воле и живе живот.

ФЕТИШАХ

Оставио сам недовршену партију шаха на столу, кад оно сутра друкчије размештене фигуре. Прекосу-тра опет исто. Трећи дан чим сам устао, бацио сам поглед на таблу. Бели Краљ поједен, а његова војска збијена у један ћошак табле! Тада сам се већ заинтересовао. Један дан сам се пробудио и док сам устајао, случајно сам згазио два бела Пешака. Сутрадан нема трагова те двојице на табли, али сам открио присуство два црна Топа на кревету и то близу јастука! Е, ту сам се најозбиљније забринуо. Таблу сам одмах пренео у другу собу, црном Краљу претестерисао главу, а црну Даму ушушкао на јастуку поред себе!

МЕХУР

Седео сам беспослен у дворишту. Мисли ми кренуше за мехуром сапунице, који играјући се, издува неки дечачић на спрату. Као заробљене унутар балона пођоше с њим на доле. Дотакавши мекано њену косу, балон се расплину по њој, као и моје мисли. Скоро да сам их могао видети како је милују по врату. Као да је осетила, изненада се стресла од језе, збацивши тако моје жеље са свог тела.

Марија Јовић

ВЕЧЕ У БЕОГРАДУ

Око 6 сати увече је одлучила да прошета, удахне мирис пролећа, опусти се и одмори.

Око 7 је седела, сама, на једној клупици са погледом на реку... било јој је лепо.

Око 8 су парови почели да се шетају, а она је схватила да је време да одлучи где да оде...

Око 9 јој је постало непријатно. Прохладно споља и изнутра. Онда је отишла, на велико задовољство једног заљубљеног пара.

ВАН СЕБЕ

Јуче сам био ван себе. Једноставно сам отишао.

Кад си ван себе, можеш да идеш куд ти је воља.

Одем у најскупљи ресторан. Наручим, поједем, попијем. Келнер донесе рачун и ја му кажем да нисам при себи. Он зовне нека два грозна типа и ови ме пребију. А мени ништа. Али не знам како је мени тамо при себи и то ме малкице мучи.

Изађем на улицу. Кад тамо, двоје се туку. Видим нису при себи па се умешам, онако колегијално. Долази полицајац и право на мене. Палицом. Ја му кажем да сам ван себе, али полицајац каже да он није. Почнем да бежим. И побегнем.

Дођем до неког језера. Скочим у воду и запливам. Мени је пливање ишло, али сад сам ван себе. Почнем да се давим. Извуку ме неки рибари и кажу: „Човече, јеси ли ти при себи кад се купаш у овако опасном језеру?” Ја им кажем да нисам.

Видим кренуло лоше. Фрка ми. Тада одлучим да се вратим себи.

Сад сам при себи па како ми буде.

РАЗВАЉИВАЊЕ

Е сад си ми дао прилику да ти се нане нанине доста си ме мучио пази дошао човек ниоткуд чобанин шта ја допуштам с врата ћу већ све да му скрешем ко зна како је ма да ли је уопште завршио факс нема појма ни о чему види је опет ме ова мала из књиговодства изазива и шта он замишља па неће ово да траје вечно стално доводе мамлазе за шефове али чекај дечко налетео си на мину ево је опет као случајно пролази нагазићу те ја већ а какве сам ствари све одрадио седим овде и чекам ко сом па нисам ја шлихтара ко неки јеботе докле сам дошо био сам шмекер одувек еј бре пуштам да ме сваки кулов гази што ме ова сврака од секретарице већ не зове па зезнуо си се брате што си ме позвао на разговор их што би попио дуплу вотку ма шта због јајаре ево је сврака кажи змијо тако тако удостојио се гад ајде сад царе разваљуј.

„Добар дан шефе, данас баш сјајно изгледате!”

ДОБРО ЈУТРО

– Уђи, пријатељу, у моју кожу из које никада не могу да изађем. Уђи, и осећај се онако како се ја не осећам. Једино ће ти тако бити лепо – рече Вук отварајући Максу Врата.

– Драги Курјаче – прихвати Макс грлећи Вука – што си улазио у њу кад ти је тесна?

– Како је топло у лауреату твога загрљаја, где је смрти одузето значење – настави Вук стежући му руку.

– До малопре сам јурио по метафизичким уточиштима, тражећи неке боје и платна, па сам се загрејао.

– Благо теби на овоземаљским даровима. А ја се стално потуцам по провалијама космоса тражећи место које нам припада.

– Брате мој, неравно је тамо; сачекај да га асфалтирају. Него, шта имаш од пића?

– За тебе свој живот и своју смрт. Наточи које ти одговара.

– Ја бих радије вино, рођени, и твоју нову књигу. Мислим да се то двоје слаже – рече Макс узимајући књигу са Вуковог стола. Књига се отвори сама. Грохот се просу као срча расецајући уста простору, из којих проговори људски глас:

– Добро јутро!

МОЋ УМЕТНИКА

После дугог прелиставања и читања година, које су их раздвајале, два пријатеља изађоће на реку. Вук предложи да зауставе ток. Макс прихвати. И река стаде. Нага плавуша вечитих дражи одмори се, ту пред њима, од напора, као клонула плесачица. Вук се покори некој тајанственој рефлексiji: паде на колена и пољуби реку у чело. Затим је помилова по лицу и телу. Макс осети озбиљност тренутка, па искористи Вукову предигру, узео реку под руку и поможе јој да се придигне, љубећи је у уста, па пођоше утроје према пореклу извесности.

Успут су се пропињали до самих врхова неких четинара, који су их пратили, да би досегли сами себе. У неким тренуцима они су опипавали биље, па себе, па опет метафизику умирања да би идентификовали своју личност. Затим су понирали у облике, тражећи онај прави који би им донео великолепност животног мира. Али их је, у тим тренуцима, река опомињала и уверавала у способност свога тока, упозоравајући их на вегетацију својих вртлога и свог вечитог неспокојства. Она наслика њихова унутрашња лица и отрже се, преливајући негде дубоко њихову виртуелност, односећи је иза окука, одакле су долазиле вртоглавице нових инспирација.

СНОВИ ОЛОВНОГ ОСТРВА

Већ трећу годину заредом, живели смо у подземном склоништу, које смо назвали *Острво*. Већином смо се играли описивања сна.

Разум се потискивао, важна је била игра. Јуче сам победио:

„Мислио сам да је најгоре када сањаш кошмаре у којима те муче. Осам дана, из ноћи у ноћ, секу те тупим челиком. Али, преварио сам се. Најгоре је када не одсањаш филм, кад ујутро ништа не забележиш на хладни папир. Поред тога немаш ни шећера за чај од уве, у пластичној чаши”.

Најмање је причао четврти члан који је снове скривао за себе и зато увек губио. Једном је почео да прича о ливади и ломачи наред ње, али је тад умро, тако да нисмо сазнали шта је сан описивао. Одложили смо му тело у замрзивач, који се напајао батеријама. Тамо ће остати док год имамо хране.

Када нам нестане, искористићемо га.

ЕТНО ЛЈУБАВНА

Угазивши ногом у овчији измет, чобанин га врхом усана и пољуби.

Мирослав Костић Коле

ФРАС

Живимо у данима краја света. Људи нестају из сопствене одеће. Мој пас је управо прегризао себи вене. Пада замућена помраченост... букти нуклеарни холокауст... Шта нам саветујеш Боже?...

Гутајте тежину тренутка и будите срећни што учествујете у највећем догађају космичке историје, сами сте изазвали громове.

Туту...туту...туту...туту...

КЛЕЧКА

Намирисао сам превару. Уз пријаву прилажем главу тежу од олова. Шта се десило – не знам!

Узнесење је почело.

УОСТАЛОМ

Уверавао нас је да колико год да попије, увек зна шта ради. Додуше, не и зашто. Уосталом, како му је изгледало, то ни трезан није знао. Помишљао је, не без страха, да ће једном тако и какву већу опачину да направи.

Уосталом, све то и чини излишним питање да ли је био пијан када је подлетео под точкове воза.

ВРАТА

Поменула ми је скоро да је само један мало дужи поглед на рђом разлистане боје улазних врата био довољан да је одврати и одведе одатле.

Сада су ми ближа њена протрчавања кроз разне улазе, холове и ходнике, невољни одласци у посете, па и лифтови којих се ужасавала.

Помишљам на сва она врата кроз која ће проћи, на та једна пред којима ће да застане.

ИНТЕРВЈУ

- Чиме се бавите у животу?
- Ја сам, знате, професионални пропуштач прилика.
- Занимљиво.
- Како се узме. Није баш да уживам у томе. То је вид насладе моје мрачне стране.
- Можете ли нам објаснити мало ближе?
- Не постоји ближе, то је то. Моја болесна страна храни се приликама које ми измичу. Проклето сте уништени, али је нешто у вама ипак задовољно тиме. Осећате свог ђавола на рамену, али му не можете ништа. А он, он вас иритирајуће блажено гледа и облизује се језиком. Нечији трбух се пуни. Напослетку, то сте ви, тачније део вас који не желите, али он постоји.
- Мрачни сте, црни.
- Не, моја боја је сива. Сваког тренутка постоји нада да се преокрене у бело, али се кап белог исувише лако претвара у црно. Утопија. То је моја боја: сива.

ОСТАВИЛА САМ ЦИГАРЕТЕ

Оставила сам цигарете. Први дан нисам пушила, али, предвече је дошла криза и објаснила ми да тако неће моћи – цигарете су молиле да их опет уврстим у моју свакодневицу, да их не напуштам после дугог пријатељства. Сад кад се сетим тих дана и погледам у њих, оне као да ми опраштају што сам их безобзирно вадила из кутије. Јер сад их видим у новом светлу – испред очију ми лете минијатурне виле, нешто као домаће звончице. Наиме, имају русу, а не жуту косу као она Петрова. Њихове хаљинице, беле и прозрачне као њихова крила, при сваком винућу таласају се као ситни, површински таласи. И тако словенске виле, како год их погледам у овим *непушачким данима*, одмах искачу из кутије, лако лете по ваздуху, кесере се, а њихов метални смех одзвања као ехо. И ја замишљам дебелу хладовину зимзелене шуме кроз коју жубори чисти поток; хладовину у коју сам стигла после дуге шетње по сунцем опаљеним ливадама у котлини. И оне су као та хладовина која прво делује окрепљујуће, а затим се увлачи у кожу и кости и непријатно гребе и боли, тера те да побегнеш.

НА ДРИНИ РОМАН

Тамо мост, ту касаба. Историја у очима. Филозофија на решеткама. Шта у срцу спава? Сједи сам скупљен, вјечно тај исти, као стара будућност наша. Вила му нешто на уво шапуће, као жена које нема. Одморио се. Мора кренути на пут. Ах, да испијем чашицу ракије – помислио је – да се мало разгријем, да боље уберем цвијеће. Бијело као фереце. Невино. И мало културе у Дрину да се улије. Велике, француске, бечке! Боже драги, како удобније! И тако наш писац путује, вријеме дивље дјевојке, па гледа право у њене очи и суосјећа јадној остављеној на плочи.

Замишљен, вјечно тај исти, прелази преко моста и вишеградску рају не оставља. И плива у њеној прошлости, плива, као тихе рибе у кривој Дрини. Гдје сад? Шта опет? Ах, госпођице, не стискај своје дукате! Гдје су твоја дјеца? Насљеђе? Еј, госпођице, никад нећеш бити нана!

Гдје сад наш писац спава? Гдје је споменик? Какав је то рат? Њему би срце пукло кад би то на земљи видио. Еј, људи, нашег срца не разумијете! Његов дух од бола је црн. Сједи у рају и нешто пише. Неку велику кронику и ништа више.

ЛИТЕРАТКИЊА

Литераткиња из XIX вијека испила је јако пиво поред шанка. Побјегла је не плативши рачун. Трчало је за њом дрвеће. Сакрила се у кисту сликара. И тамо је написала роман. Добила је за њега Нобела сто година касније. Био је то витак роман као дјевојка. Пун петрусмана, мрквица, себе, соли и депресије. Главни мотиви: шешир путника, машина за писање, латинске сентенције у оквиру, луксузна хаљина стара око двјеста година итд.

У боровницама водила је љубав са сликаром. У вријеме саме акције искусио је додир њених интимних углова. Један академски професор кренуо је према боровницама. Касније је водио знанствену конференцију. Као знани универзитетски диктафон, пуштао је гласове разноврсних позиција агресије. Виле и сељанке доводиле су у ред подне. Чешљајући косу, посадиле су наоколо виноград. Након неколико година винар је направио добро вино. Израсла су из њега дјеца.

Литераткиња исцрпљена вјетром тијела, једноставно је умрла. Сликара је, као сексуални Ромео, однио слику у редакцију Playboy-а.

БЕЛИНА

Гледам га.
Бели папир.
Данима.
Ни једна реченица, реч, слово, не навиру ми у ум.
Данима.
Ни један проклети знак, који би прекрио ту
демонску белину.
Белину.
Која ме.
Убија.
Бели папир поцрвене...

СПИСАК

Роди се!
Расти!
Образуј се!
Запосли се!
Жени се!
Множи се!
Остари!
Умри!
Само не знам којим редоследом?

ДВА ПОШТАРА – ДВА ПИСМА

Био сам писац који у поштарској торби носи гомилу писама која не одговарају мојој поетици. Тражио сам решење за свој очај. Писмо Чарлса Буковског његовом немачком издавачу Карлу Вајснеру упућено 14. октобра 1968. давало је наду.

Та пошта ме кида на парчиће као тигра у кавезу. Карл, молим те, пиши ми! Не зазидавај ми гроб, можда ћу једнога дана имати среће да ја теби помогнем.

Није било другог решења. Свој варварски енглески упутио сам преко океана.

Пиши ми! Заслужујем! Између осталог и због тога што нећу да ископирам цело писмо које си упутио Вајснеру већ само део. Две године у пошти, најгори реони, мали бакииши, нико ме не објављује, инфлација, санкције, скупа и све скупља вотка. Видиш да је онај твој тигар у кавезу обичан пичкин дим за ове моје зверове. НЕ ЗАЗИДАВАЈ МИ ГРОБ, ЧАРЛСЕ, КУМИМ ТЕ БОГОМ!

Месец дана сам чекао реликвију. Писмо. И онда одједном...

Курвин сине! Уживај у стварима које помажу да изоштриш реч. Не зезај се, разлика између улице са плаћеним годишњим одмором и улицом у којој је увек годишњи одмор је велика.

Уморан и задовољан скувао сам кафу. Почињао је филм. Алмодоваров. Свет је потпуно полудео. Од тих поштар не сме човек више ни да укључи телевизор.

КРАЈ СВИЈЕТА

Један сам од срећника који је успио да види крај свијета. У шпанском сам мјесту Santiago de Compostella добио потврду да сам за ваш живот оком прочитао све три боје плавог: медитеранског, атлантског и небеског. Стајао сам на ивици Европе и с разлогом сумњао како било чега крштенога има иза.

Не слутећи докле може да сеже чије искуство, становити ми се америчански авантурист на авио релацији Мадрид-Београд хвалио гдје је, скоро, у Португалији добио потврду овјерену печатом! да је видио крај свијета. *Kabo da Rosa*, упирао је прстом у мјесташце на карти. Тада сам из личног пртљага извадио шкољку *Sant Jacques*, седефски доказ властитог географског ходочашћа. У средњем је вијеку компостелански бискуп под пријетњом смртне казне забранио свакоме да мимо *Compostelle* може продавати речену љуштуру.

Америчанин је заговарао своје чак и кад сам му под нос потурио слику катедрале никле над гробом апостола Јакова – свјетског путника.

ТУРИСТ

Туристи ме стално питају да ли је гaleb на мом рамену припитомљен. Кажем да није него да птице од медитеранске специје *Larus cachinans* воле слетјети на свакога ко је одјевен у плаво-бијелу мајицу.

Тада се фурешти свијет растрчи по Котору. Нико не мари на упозорења по којима је веома лако изгубити се у сплету староградских улица, контрада и калета. Неки, истина, успију да пронађу сувенирнице у којима плаво–бијеле мајице пазаре за евро, али, кад се поред мене посаде на колону, на жељезну лучку битву, и када жељни почну да ишчекују галебе са све дигиталним фотоапаратима у рукама, листом се разочарају. Љути буду. А ја им вазда казујем гдје ваља имати или сарделу или мајицу од памука, природно бојену, не дакле синтетичку сувенирску копију.

Ионако се под старе дане одмарам на Риви. Тутнем коме слану примаму у руке, ‘беш рибање, и кажем да машу њоме, да омиришу ваздух. Обично тада галебови слете. И буду добре фотографије.

СЕАНСА

Нагнут изнад кауча на којем лежим, лекар заповеда да изговарам речи које ми прво падну на памет. Пошто понавља наредбу, не остаје друго него да га послушам. Помињем јагње, нож, кланицу, трпезу, госте, богат оброк, кафу после јела, пушење на тераси, разговор о филму, књигама и којечему. При том видим како се лекар мршти. Упада ми у реч скинувши наочаре. Гласно и одлучно говори. Каже да му није потребна исповест, успомена, исказ. То може свако, или безмало свако. Њему је потребан живот, непосредан, разбацан, непредвидљив. Он, очито, хоће и више од тога, на шта се сад ја мрштим. Само, нисам љут, већ тих, заплашен, збуњен. Оклевам, шапућем, па опет оклевам. Више не знам да ли прво да поменем јагње, нож или којешта.

ПАУК

Одвајам се од свог распореног тела и, сличан пауку, пузим уз невидљиве нити. Стижем до плафона са којег гледам како хирурзи петљају око кржаве и зјапеће утробе. Једном од људи у зеленој униформи сестра брише зној, други из руку друге сестре узима неке маказе, док трећи из угла, пуног којекаквих апарата, сикће како се пацијентов крвни притисак свео на нулу и како му је срце престало да куца. На екрану је престало да скакуће. Драма је на врхунцу. Часови

неизвесности су дуги, ма колико кратки. Онда настаје преокрет. Уместо да мој паук (или слична зверчица) настави кроз плафон, он се враћа низ оне нити. Силази лагано, неодлучно. Повремено застајкује, њуши, наставља. Кад доспе до распореног тела, оклева неколико тренутака, па се увлачи у отвор као да ће жртву ждрати изнутра. Утом лекар из угла виче – сада са осмехом на лицу – да је пулс поново ту и да је срце опет почело... Наравно да не каже шта је почело.

НЕВИНОСТ СА ЗАШТИТОМ

„Господине судија,
и поред тога што нисам имао дозволу, ја сам у радњи вршио поправку и преправку разног ватреног оружја, а све углавном на захтев разних муштерија. Део оружја сам куповао у станици милиције Предграђа, онда када би постала правноснажна решења о његовом одузимању. Зато је и пронађено у радњи: 17 ловачких пушака, 3 „Томпсона”, „Шмајсер”, већа количина пиштоља и револвера, као и делова за разна оружја. Сва муниција, преко 2500 комада, је моја и набављао сам је на разне начине, без одобрења” ...

... Због извршеног кривичног дела, а на основу чл. 33 ЗОМ, као и чл. 3, 5, 38, 41, 42, 43 КЗЈ суд га

ОСУЂУЈЕ

на казну затвора у трајању од 1 (једне) године

Образложење: изречена казна затвора је испод минимума предвиђене законске казне за ово кривично дело. Суд је имао у виду: да осуђени јесте до сада осуђиван једном као и да је кажњаван док је био малолетник, али сматра да се ипак ради о лицу које није склоно вршењу кривично правних радњи.

ИГРА

Кроз идеју безизражајног садржаја кретало се моје тело. Што је бржи корак био то је спорост обмањивала ум.

И окренух се са жељом да је упитам: „Може ли мало брже?” А она ме погледа, па скоро преплашено рече: „Али како? Ја не знам све појмове па тако и овај твој не разумем. Шта да ти одговорим кад постављаш питања без садржаја?” Ја се окретох око себе, цео круг, и приђох огледалу, па се обратих себи: „Како да убрзам спорост када једно другом јесте супротно?” А Штраус је давно осетио и пренео валцер. Игра је у току. А спорост и брзина играју свако за себе, као да свира буги–вуги.

И чекала сам испред огледала и даље очекујем одговор. Мислим ја док чекам себе да одговорим. Мислим једну игру коју не умет да играм. Не знам чак ни како се зове. Али је и даље мислим, сваки део посебно, па спајање делова, све до целине. Када покушам да заиграм, не умет. И даље размишљам, али тело не мисли. Мој глас из тишине прену мисли у мишљењу. Почела сам да играм. Игра.

Теодор Марковић – Тодорић

ПРИЧА О ИНСЕКТИМА У БОЈАМА

Буба–русе воле пигменте замешане жуманцетом. Једне ноћи су појеле незаштићено лице Светога Срђа, на тек насликаној икони. Тако се десило да моја прилежна жена Доротеја наслика још приснији лик.

Једног јутра, по умивању, на зиду спазих две велике. Прву ударих пешкиром и из ње пљусну црвено, друга се распе зелено.

И сада стоји та чиста комплементарност на белом.

ЖЕЋ

Здраво дете, јеси ли се уморио? – јесам!

Да ли си жедан? – јесам!

Хоћеш ли воду, са ледом! – нећу!

Хоћеш ли само леда? – о!

А можда би топлу воду? – таман посла!

А водене паре? – ма хајде!

А да ли би паре? – хоћу!

Добро, ево ти, па купи оно што желиш!

– купићу *Coca Colu*!

ПОЈ ЦРКВЕНИХ ЗВОНА

(По казивању Теодора-Тоше,
звонаревог помоћника из Врдника)

Звонар наше сеоске цркве у Врднику пуштао ме је, после свете литургије, да се попнем на торањ, да разгледам околину. Са те птичије висине могао сам видети: *широк Дунав, раван Срем*, моју драгу, с ким се шеће, моје драге сељане.

Памтим ја да је на великом звону био изливен натпис: *живе зове, мртве оглашује, муње и громове растерује*.

И ево данас, далеко од родне куће, док трају искушења, још само могу да запевааам: пој, напој, запој, помилуј нас Господе, док још имамо коме, а нигде да се вратимо.

ОТКАЗ

Данас је мајстор Радован посебно расположен. После десет година брака Радованов је син добио сина, а Радован унука. Види се да је попио неку, да је као никад расположен. Иде од колеге до колеге, прича о свом унуку, потом прелази на опште теме, да би нагло проговорио о стању у фирми. Колеге ћуте, плаши их Радованова распричаност. Радован је стари мајстор, с тридесет пет година радног стажа, још увек не може да схвати да је систем промењен. Пословођа му на то дискретно скреће пажњу. Мајстор Радован по први пут не слуша претпостављеног. За име Бога, син је његов после десетогодишњег ишчекивања добио сина; ко сме, њему, Радовану, да ускрати неколико сати радовања!?

Радован се толико разгалио да нам нуди пиће, на радном месту. Као некад. Као да Немац Ханс није купио фабрику.

После три дана Радовану је уручен отказ. Господин Ханс није могао да схвати Радованово радовање за време радног времена.

БОМБАШ САМОУБИЦА

Петар је у џепу уз упаљач носио и шибицу; за сваки случај.

– Ја један много више вредим од вас црвенокапих – хвалисао се упаљач.

– Будало, теби сваким даном време истиче. Кад одиграш своју улогу, газда ће те бацити у прву канту за смеће, или у неки канал крај пута. Не кажем, тада ће неко од моје дечурлије да настрада, наравно, док газда не купи нов упаљач. Већ смо, глупи створе, пет упаљача отпратили на онај свет – одговорила му је кутија уместо педесет црвенокапих палидрваца.

– Тако значи. Е па, и ми упаљачи умемо да будемо бомбаши самоубице – врисну упаљач.

Плану упаљач, плануше палидрвца, плану кутија. Петар пусти волан, руке му се сјурише к џепу где се пламен немилосрдно ширио.

О Петровој „саобраћајки” много се прича. Полиција и даље истражује.

Упаљач, бомбаша самоубицу, и педесет црвенокапих жртава нико не помиње.

ТВ кутија не помиње ни кутију шибица. Зато истина никако да избије на видело.

ПУТ

Устао сам рано јер је требало да путујем. На дуже време или заувек, ко зна. Имао сам возну карту до великог града, а затим авион у вечерњим сатима. Полако сам попио кафу. Нежно сам обрисао прашину, залио цвеће, последњи пут му помиловао листове. Кренуо сам с првим сунцем, нисам желео никога да сретнем. Тополе су ми махале поред реке.

Већ сам одмакао низ друм кад се сетих да нисам понео пасош. Вратио сам се по њега. Изненадило ме како се споро крећем: сунце је већ одскочило на небу, а мене је нека сила непрекидно вукла уназад. Да ли је могуће?! Заборавио сам да искључим ринглу. Вратио сам се поново. Рингла је била искључена. Насмејао сам се. Ко се то игра са мном док време лети? Закаснићу. И опет пожурим низ друм. На пола пута застанем као громом погођен. Шта је сад? Знам да сам закључао. Ништа ми није падало на памет, али сам се окренуо и потрчао колико ме ноге носе. Улетео сам као суманут. Насред собе је седео огроман црни паук и плакао. Бацио сам кофер и срушио се на кревет... Још увек не могу да се исплетем из густе паучине, коју до тада уопште нисам примећивао на себи.

ГРОБ КРИСТИНЕ К.

„Ту смо” – рече Црни. „Видиш ли ону зелену светлост тамо?”

„Видим” – рече Дебели. „То је гроб Кристине К., покопане пре више од сто година. Прича се да су је нашли мртву и силовану једног праскозорја овде, на гробљу, и одмах је ту сахранили. Исте ноћи гроб је засветлео. Још као дете зарекао сам се да ћу да откријем шта је у њему”.

„Па зар нико до сада није покушао?”

„Кажу да јесте, неки странац, али га после тога нико никада није видео. Од тада нико не прилази гробу, нарочито га се мушкарци клоне. Боје се да не изгубе плодност”.

„Ха, ха, бапске приче! Ту је сигурно закопано благо чији одсјај пробија кроз напуклу земљу”.

„Видећемо. Дај мотике!” Пришуњаше се и почеше да раскопавају стари гроб. Што су дубље копали, светлост је све више гуснула и почињала да им се лепи за ноздрве и задихана грла.

„Гушим се” – процеди Дебели.

„Још мало... ево!” Мотикама ударише у нешто.

„Шта је, бре, ово... ахх, Црни, она гледа, то су њене очи, зелене!”

И попадалаше престрављени... Сутрадан чобани угледаше мотике и ашове поред нетакнутог гроба и зачудише се, знајући да туда пролази само онај ко мора. Само се прекрстише и наставише својим путем, пазећи да не повреде ни травку на уснулом гробу.

ВЕШТИ ДОДИР СРПСКОГ ЈЕЗИКА

You can take a piece of planete... Тако некако сам му објашњавала глину, и то како вештим додиром глине можеш објаснити свет. Прича на чистом разговетном српском језику збуњује. Реченице немају леђа. Стране речи просто преведеш, или компликовано, шта мари, увек им је значење софтаније. Шта чинити са сопственим језиком... Има нечег еротског при додиривању туђих речи језиком, док су свеже, незапрљане логиком... Па чекање да се стопе на црвеној кожи. И што је најважније за опус, неостављање трагова. Сама страст. И могућност да увек умилно кажеш *Молим?* и изнова дочекаш свежу лавину да је конвертујеш у мозак. Изненада, господин Н.Г. подиже ка мени своје лице и потпуно неочекивано проговори на разговетном српском језику:

– *Ако извадиш руну из дрвета, онда можеш да идеш.*

А ВИ, ИМАТЕ ЛИ КАКВУ ЖИВОТИЊУ?

– Знате, имаћу мачка. Зваћу га Сабаиле, шта год то уистину значило... А Ви, имате ли Ви какву животињу?

– Не.

– Што не набавите једног кобалтплавог или у боји сунца... Но, хајде да посматрамо људе како једу. Видите оног младића како грчи своје лице? Жртвује

здравље зарад љубави. Седи наспрам ње и једе со. Да прогута што више соли не би ли је боље упознао. Немају данас људи времена да годинама заједно чепркају по једном грумену... Она чека да је уштине, убеђена да сатима не може да се пробуди, а он је заузет, он скупља капке. Не може да отопи јачину једним јединим језиком. Нема пљувачке. То двоје просто не могу да се раздвоје... А Ви, одакле сте?

– Из куртоазије.

– Да чудне земље... Видим, видим преферирате неслана јела?

– Можда је неко желео да ме упозна... Очито да је недостатак соли, или алиби, једноставно прешао у навику.

МОЈ ОТАЦ

Гледа кајсију. Крошња с лета подсети на свеже опрану косу.

– Оне при врху брже зру... Ближе су Богу.

Ирена Мирчов

У ВРЕМЕНУ ХАОСА И МРАКА

Кренуо Лала у варош да запали локалну џамију. Али је успут осетио мирис фришких чварака код комшија Пере, па сврн'о само да проба.

Пошла и Соса да се придружи. Али је баш на ћошку срела сестру кумине јетрве, па су морале да оду до прија Мице да узму неки нови, здраво добар рецепат за штрудлу са орасима. Пробала је ту штрудлу само једар баба Перса код баба Марине снаје, па је после фуртом причала како у селу боље штрудле није било.

И опет, по ко зна која лењо буди се зора, док живот лагано тече ту на дну Панонског мора.

Митар Митровић

ДВЕ СИСЕ

Занемоћах од када зађох у године. Не помажу ми ни две набубреле лепе девојачке сисе, које ми у цик зоре сваког јутра долазе у сан.

Пошто се намилким леве, а потом и десне сисе, онако пун себе окренем се потрбушке и једва се пробудим око десет сати. Најчешће скочањен, скоро празних гаћа, уз осећај да ми се низ лице цеде боре, а из душе чемер и јад.

После будан размишљах да више никада не легнем, али морам, јер су сисе, ипак, нешто без чега би ми и овакав живот био празан, као испушена цигара у пепељари пуној дима.

Стеван Михаиловић

ЖУБОР ЖИВОТА

Док трају консултације лекара о резултатима скенирања крвних судова врата и мозга и осталих дијагностичких прегледа, све више нас осваја напетост ишчекивања одлуке: операција или не?... мање или веће шансе живота?... Стрепња и нада мењају места... Запару летњег поднева у сунчаном холу чекаонице хируршког одељења ублажава мала фонтана окружена природним и вештачким украсним цвећем и зеленилом...

дијагноза?...

тишина... запара... и

жубор воде.

НЕ ВИДИО

Ствари су се закомпликовале. Кад сам устао из прашине, видио сам да не видим. Спале су ми, значи, наочаре. Чепркам по запеченој прашини, тражим. И онда станем на нешто: кврцнуло је. Наочаре!? Ваља ми овако обневиделом до куће. Знам, десно је ријека; идем лијево, па опет лијево. Ливада се одужила, нема јој краја; није овако дугачка; овдје сам се још као дијете играо... И онда пропаднем! Откуд вода, враг би га знао?! Буди ме неко, дрмуса, шамара...

– Е јеси ћорав, сунце ти твоје – каже лик који не видим. Држи ме под мишком и преврће ми џепове. Ћутим. Иде ми крв из носа, или из уста; слано је. Ћутим, а онај ми узима новчаник.

– Куда вас двојица – чујем угодан женски глас.

Онај је у паници, враћа ми новчаник и још нешто ми трпа у џеп.

– ‘Ајде, пусти га мени – вели мазно жена коју не видим.

– Нека ти је бог на помоћи – шапну ми џепарош и побјеже.

У ПАРКУ

– Све је по закону и кад јабука падне са гране, отпадне лист усред лета, поквари се славина и плави около, а ова клупа је прљава по нечијем закону и оно двоје што се љубе, видиш.

– Видим.

– Видиш?

– Видим.

– Зашто лажеш?

– Кад су отишли?

– Пре пола сата.

САН

Како се само поиграва сан са мном! Додирује ми психу и ствара причу какву он жели. Прича ми приче које ја не слушам, али ипак – гледам. Чудно је то. Одлазим у тунел црн, где се сукобљавам с лепотом светлости, страхом и жељом да се отргнем свему ружном, а и лепом, поготово. Понекад ми се у сну одвија цео мој живот. И прошетам на крилима сна, да добро видим шта ми се дешавало. А онда, као да се умори, скупи своје скуте у неко ћоше и заћути. Нестаје чаролије, полако и тихо. Све се умањује. Брзина тог филма одлази у досадну учмалост. Сунце је грануло кроз прозор.

ИДИЛА

Конзерва за штедњу ситног новца. До ње друга, у коју улази кашичица. Кашичица подиже купицу кафе. Кафа тоне у кључалу воду. Из цезве се шири мирис. Мирис улази у предсобље кроз које се шетају папуче. Папуче запињу за флашицу лака за нокте. Флашица се котрља и удара у зид. На зиду стоји слика девојчице која плаче. Сузе падају на потпис аутора.

ДОБРА ЖЕНА (ЗЛА ЖЕНА)

Једна жена је имала пуно права у кући.
Сваки дан правила је избор шта ће да кува.
Сваки дан облачила је децу како је она хтела.
Сваки дан бирала је шта ће да пегла и који је јој веш на реду.

А онда је правда победила и она се тешко разболела.

Бирај сад, зла жено!

ГУБИТАШ СА ПЕДИГРЕОМ

Мој деда је имао радњу мешовите робе и звали су га – Газда. Мој отац је имао радњу мешовите робе и звали су га – Газда.

И ја имам радњу мешовите робе и три џепа сивог, маскирног мантила и зову ме просто – Сиви. Нико не зна да ми је име Звездан.

Мој деда је имао кафану и тајно уздисао за госпођом Лепом. Мој отац је имао кафану и тајно волео другарицу Цвету. Имали су сталне купце и давали на вересију.

И ја имам своју кафану, муштерије којима дајем на вересију и своју Белу.

Нико не зна да јој је име Живадинка. Из моје кафане ме понекад избаце наглавачке, напијем се, или немам да платим. Моји купци се скоро никад не врате, да плате узету робу, а моја Бела оде понекад са другим, због пара. Куне се да воли само мене.

Добар је свет, поштени су људи, али су се времена променила... Тешко је.

Дуго седим на клупи у парку, посматрам звезде, послушкујем, све док не дође моја Бела, ухвати ме за руку и ћутећи поведе кући.

Понекад упита: „Шта нам поручују звезде?”

НИЈЕ ЗНАЛА

Жена је имала пса и мачку. Били су сретни: жена, пас и мачка. Пас није знао да је пас, мачка није знала да је мачка. Откад постоји њихов свет, било је тако: та жена, тај пас и та мачка.

Жена је умрла. Пас и мачка видеше смрт. Осетише је. Пас је престао да једе, да лаје, да маше репом. Легао је крај жене и умро. Мачка по други пут виде смрт. Била је усамљена и несретна. Постало јој је досадно.

Престала је да једе, мјауче, преде. Није умрла, није знала – зашто. Пробала је више пута. Осећала се кривом. Доста јој је било неуспелих умирања.

Фркћући, бацила се са деветог спрата.

Није знала да је мачка.

УСЛУЖНОСТ

Сестра га посматра и пита: „Хоћете ли инјекцију против болова?”

„Не, хоћу ону белу пилулу за спавање”, одговара.

„То није довољно, бол је прејак. Пилула ће вас увести у полусан, а бол ће остати скоро исти”, објашњава сестра.

„Не желим да заспим. Желим да летим у свим смеровима. Полусан и бол су неопходни”, одговара и узима пружену пилулу.

Кроз неколико тренутака, лебди над сестром, процвркута: „Хвала” и нестаде.

ТОК РЕКЕ ПОНОРНИЦЕ

Река понорница, губи се и јавља кад не очекујемо и увек на неком другом месту, крај других стена, блата или пукотине земље жедне живота. И само што устали свој ток, надође киша и олуја која је мучи, води час на једну, час на другу страну, за трен јој да слободу и опет је укопа дубоко у земљу, дубље него што је икада била. О њој се више не би ништа знало када се не би она поново појавила, весела и бистра, пуна живота са бледим успоменама које теку њеним током, током живота.

Сунце јој даје ведрину, а киша је мути, растужује њене јасне очи. Ветар јој мрси таласе. У њеним се очима огледа небо и јато птица селица. Када она понире, птице настављају свој лет у нади да ће је опет срести. Јер, река без сталног тока се губи и јавља ненадано, увек на неком другом месту.

ВЕЧИТА БОРБА

Није дуго размишљао, кренуо је. Ишао је право ка живом блату, не слутећи шта га чека. Нико га није упозорио на опасност. Гледали су са дивљењем како смело корача, како иде све даље и тоне све дубље. Гледали су а нису му помогли. Отишао је и толико дубоко да није ни сам могао да пронађе излаз. Био је изнад самог дна, а већ се нико није освртао. Још се давио, борио, копрцао, а већ је био заборављен. Трудио

се да на површини остави некакав траг, али узалуд, траг се губио и брзо нестајао. А коме би то и нешто значило, кад нико није марио ни за њега самог. Запевао је у нади да ће се некоме допасти звук и да ће га то спасити. Није вредело, чули, па опет ништа. Више није имао начина да се спасе. Почео је да запомаже, али га тек онда нико није чуо.

А сунце је пржило, блато је постајало гушће, а он је тонуо све спорије. Полако му се враћало пољуљано самопоуздање, јер су његови трагови дуже остајали видљиви. Успео је да испише дуг траг и с муком остао на површини.

Онда се пробудио и схватио да је још увек у неком блату и да му тек престоји тешка борба.

КОЛАЧ СА ВИШЊАМА

Мало снега посутог по асфалту као шећер у праху колача са вишњама. Узимам једно парче и једем само вишње. Волим на тај начин зими да се сетим лета, једног. Тада су вишње биле сочне, праве, живе и много слађе. Сада морају да се поправе шећером. Па чак и када их једеш затворених очију, нису ни сличне. Зато ни сада не жмурим, јер знам да је то само лоша копија оног правог укуса. Илузија која покушава да поправи тренутак, расуто време. Кажипрстом скупљам расути шећер са стола. Док се укус вишања топи у устима попут снега на улицама.

ФАЗЕ И МЕЂУФАЗЕ

Супружници су два супротна пола која функционишу углавном на исти начин.

А) У првој фази долази до тепања разноразним именима животиња, куцо, мацо, пиле, јер је тада љубав најјача.

Б) У другој фази долази такође до тепања, али понекад и до туче.

Ц) У трећој фази долази до подношења, мимоилажења или разилажења.

Међуфазе ми нису познате, осим ако се у супружнички склоп није увукао неки трећи.

СУМЊА

Питао сам пријатеља да ми каже искрено, какве су моје приче.

„Приче су ти, приче су ти... као козји брабоњак!”

„Како као козји брабоњак?”

„Па ево овако, оне су црне, малене и никакве”.

Од тада сумњам.

Катарина Новаковић

ОЧИ

Научила сам да наслућујем осећања својих пријатеља читајући. Све им пише у очима. Научила сам тај језик, правопис, граматику. Касније сам почела да читам и између редова.

Сада су прометне улице моја бескрајно велика библиотека.

КАКО САМ ДОБИЛА ЈОШ ЈЕДНОГ ПРИЈАТЕЉА

Пољубио ми је чело. Застао је.
Уснама је додирнуо врх мог носа. Опет је застао.
Кренуо је ка мојим уснама. Оклевао је.
Пољубио ми је руку. Отишао је.

ЉУБАВ

Никада те нисам видела, никада те нећу видети.
То је довољна ситуација да из ње изникне безброј
људских прича.

НА ЈЕДНОМ МЕСТУ

По стомаку кишно ти ударам бодљикавим
врховима косе (сећаш ли се оних порнографских прича
што ти улудо писах...?), мувам ти се по тачкама
замишљеног троугла... Долазе ми, валовито, твоји
мириси северног мора, клизе ми двоструко, по
препонама. Кажеш – немој – па голица ме – та коса
љута. Раздвајам ти, нестрпљиво, обло глатке белине
(тајно, умишљам те, као да си жена, а не... не, не),
загрејем те, ситним бочним угризима, на кварно (једва
да знам, лак си на модрице), верујем ти, сваку
безобразну реч коју сада проспеш, верујем ти, кад ти
чујем непробојни слатки крик, замисли ме, да сам оно
што у ствари јесам, па ћемо се наћи на средини, ту.
Сад, сад ме не додируј (пусти ме да ти више не
говорим, помало, дај ми) (немогуће ми је сад
говорити), ту.

УБИСТВО

Прекјуче око 18.00, у улици Парадокса 25, у стану где је већ дуго живео, пронађен је леш господина Сарказма. На телу несрећне жртве, масакриране до непрепознатљивости, било је више од десет смртоносних рана. Како сазнајемо у полицији, починилац и мотиви овог гнусног злочина још увек нису познати, али се, због начина на који је недело извршено, основано сумња на вишеструког повратника, који се у лексиконима може наћи под одредницом Плеоназам. У интересу истраге, други детаљи нису саопштени.

ЦАР

Наполеон Бонапарта, помало уморан од тешких одлука и генијалних тактичких замисли, помера лагано руку из уобичајеног положаја, скида мундир и, сада већ главе загњурене у шаке, забринуту размишља о чудном привиђењу. Брине га, али никоме не говори о томе, што му се понекад – уствари врло ретко – приичава да је затворен у чудној просторији меких зидова, окружен људима у белом; ти непознати људи причају неразумљивим језиком и терају га да гута разнобојне куглице.

Та непотребна забринутост, срећом, траје врло кратко и он се одлучно враћа савној садашњости, стварању историје и великим победама.

Александар Павић

МАЧ

Реч од три слова – мач! Светлуца у мраку српског усуда, лебдећи у ваздуху. Невидљиви алхемичар не дозвољава му да се врати у корице.

ФАТАЛНА ОПСЕСИЈА

Читав живот посветио је открићу тајне вечите младости. Копао је по архивама и библиотекама старих градића, дружио се са разноразним чудацима и пробисветима, који су му се клели у своје алхеми-чарске способности, путовао у Јужну Америку и Африку (стигао је чак до Огњене земље, а у Чилеу умало није умро од врућине, изгубивши се у најтоплијој пустињи на свету), свађао се и тукао с колегама, па су га избацили са универзитета у Стразбуру, изгубио је жену и кћер у аутомобилској несрећи (није присуствовао њиховој сахрани, јер се тада налазио на Викторијиним водопадима у потрази за неким врачом из племена Замбези за којег је чуо да справља напиток од којег се одсечени људски удови у потпуности регенеришу, отац га се одрекао преко новина, не би ли његов млађи брат наследио читаво породично имање (које је, богами, било позамашно), али је овај извршио самоубиство, те је имање (након дуге и исцрпљујуће судске парнице) ипак припало њему, а он га је спискао на експедицију чији је циљ био откриће Извора младости... Када се напokon, лежећи у кревету, стар и непокретан, упишкио у гаће, узвикнуо је: „Еурека!”

ИСПОД МОСТА

сакупљам се испод моста прашина земља месо и кост ово је крај пута почетак сећања док река немо протиче никуда можда је вредело човек као ја сасвим обичан човек само стар и оронуро прилази и пита Имате ли ватре Не не пушим одговарам Видите отпочиње он своју причу некада сам и ја као ви сваке вечери долазио на ово место и посматрао реку како носи грање и балвање и као ви чекао да се догоди нешто нешто заиста важно и интересно Откуд ви знате шта ја радим овде можда чекам неког О да и ја сам чекао неког али тај неко никада није дошао заправо ви сте први Не разумем промуцах

грање и балвање плута без гласа човек као ја одлази с мојим лицем смешећи се сакупљам се испод моста прашина земља месо и кост сасвим обичан човек стоји испод моста из мрака се чују кораци неко долази нешто ће се догодити али небо је тврдо и не даје гласа од себе

река никад неће стати грање и балвање човек као ја само стар и оронуро стоји испод моста пали цигарету и чека

ово је крај пута почетак сећања

СРАЊЕ

Господин Дибурчер седи на клозетској шољи. Он болује од једног веома упорног облика опстипације. Због тога сатима седи ту све док му задњица не утрне. У том периоду могао би нешто паметно да уради, на пример неку књигу да прочита или какве новине детаљно да пробистри. Понекад би, као што је сада случај, узимао оловку и стављао бележницу у крило покушавајући нешто да напише.

Господин Дибурчер мало пише а онда прави паузу у којој се напреже тако силно да му лице потпуно помодри па опет наставља да пише до следећег напињања када стеже зубе, снажно контрахује трбушну мускулатуру уз већ увежбане дисајне активности и пропратно стењање. И све тако док не осети блаженство олакшања.

– Ох, најзад! – каже искрено задовољан обављеним послом и брише зној са чела. Онда баца поглед на оно што је записао.

– Ова је прича право срање! – закључује.

ТАЈНА

Возач хитне помоћи Ждрвић видео је у току своје шоферске каријере више случајева који су упркос хитрини и стручности интервентне екипе лоше завршили. Они су у болницу стизали касно, када им више није било помоћи. Из тога је Ждрвић закључио да је у

животу јако значајно становати негде у болничком комшилуку. Зато је продао своје овеће сеоско имање, и то у време када су такве некретнине имале лошу цену, те је купио гарсоњеру тачно преко пута болничке капије.

Онда је у току радног времена изненада умро један лекар. Месец дана касније у болничком лифту пронашли су мртву чистачицу. Две недеље касније инфаркт је покосио портира на главном улазу.

Возач Ждрвић био је начисто затечен. Узалуд су његови пријатељи покушали да га утеше видевши његову збуњеност. Никада он неће да схвати како је то могуће да једно такво место где се здравље враћа стотинама људи дневно, може бити тако кобно за њихов живот.

РАДОСТ

Један од највећих ратних зликоваца и крволока годинама је успешно измицао највештијим и најопремљенијим потерама. Онда су му једног дана дојавили да је постао деда и да је добио унука кога су крстили његовим именом. Та вест га је искрено ганула. Отворио је у својој јазбини боцу некаквог жестоког пића и испио је до дна.

— Велики је то догађај када се дете роди. — објашњавао је самом себи.

— Ничијој смрти се не бих толико обрадовао!

ЋИРИЛИЦА

Сви се сећамо те године. 1993. Санкције, рат...
Решила је да запали. Добила је одличну понуду да
настави постдипломске студије у Лондону... Тамо је
већ десет година. Има одличан посао, мужа Енглеца,
малог сина Михајла, који се управо враћа из школе.

– Hi mom!

– Hi my dear!

– What are you doing?

– I'm writing a greeting card to you granny.

– Mom, these are not letters like the one I learned at
school!!?

Пустила је сузу.

***

Одувек га је занимало како другима звучи његов
глас. Једном приликом се досетио да узме свој
бежични телефон, прислонио свој телефон на уво и
замишљено чекао да чује звоно. Телефон је зазвонио.
Тргао се као при наглom изненадном убоду игле.
Згрчена шака стајала је непомично као змија, тик изнад
свог плена – слушалице. Телефон је звонио и звонио.
Предатор у заседи се искусно није померао. Одједном
је хитрим покретом подигао слушалицу. Рекао је *хало*
и сатима причао.

Александар Петровић

К'О НА ФИЛМУ

Људи шушкају у тами биоскопске сале. Филм касни петнаест минута.

– Почињите више! – чује се нервозан узвик. Трака пуцкета, филм је црно-бели и све ми изгледа некако познато.

– Овај главни стварно личи на мене. Еј, па то...

Док су болничари односили моје беживотно тело прекривено белим чаршафом, покушао сам да искочим са платна, кинопројектор се заглавио а целулоидна трака једнолично лепрша у празно.

Чекам следећу пројекцију.

ФУНКЦИЈА ОРГАЗМА

Често имаш прилику да је сретнеш, или на неки други начин упознаш, питаш, одеш, легнеш, свршиш. И више ништа. И следећи дан, опет, и опет. Како год, с ким год.

Изузетно, упознаш неку, кренеш, дајеш, градиш, свршаваш. Уђеш дубоко у њу, до самог средишта. И, као да сте крунисани. Крунисани у могућности.

Често имаш прилику да га сретнеш, или га на неки други начин упознаш, одеш, легнеш, рашириш се, можда и свршиш. И више ништа. И следећи дан опет, и опет. Како год, с ким год.

Понекад, упознаш неког, кренеш, дајеш, градиш, усавршаваш. Уђе у тебе дубоко, до самог средишта. И, као да сте крунисани. И опет, крунисани у потенцији односа.

И питаш се, шта је ту кула од карата? И питаш се, која је функција оргазма?

ИСТИНА

Клик!

До врага! Нисам променио прегорелу сијалицу у спаваћој соби већ петнаестак дана. Увек заборавим да је купим, а сетим се тек када улазим у ту собу, у сам смирај дана. Сутра ћу је купити, сигурно. Не волим мрак.

...

Ова моја нова цура, стварно је паметна и добра девојка. Ја сам довољно свестан и зрео, тако да добро знам да изглед није битан. Истина је, она баш и није нека стереотипна, класична лепота, али је по свим другим мерилима прави драгуљ. Јако сам срећан што ми је баш она девојка, јер она права, непролазна лепота људи је у њима самима. Многи, емотивно плитки, људи цео живот проживе, а да то не спознају.

...

Не могу да заспим. Имам неки неодређени осећај да ћу и сутра заборавити да купим ту сијалицу. И прекосутра.

БОЈЕ ПРАСКОЗОРЈА

Савет: Ако пишете неку литерарну форму, немојте никад прво написати наслов. Велика је шанса да данима гледате у њега, без икакве идеје шта да напишете испод.

РАВНОДУШНОСТ

– Да ли је равнодушност знак умности или безумље?

– Безумље! Човек који мисли никад не сме бити равнодушан!

– Напротив! Човек који мисли, брзо утврди узроке и последице, онај коме је све јасно – равнодушан је према свему. За њега нема тајни у догађајима, прошлим и будућим, ништа га не може изненадити, па према томе, ништа ни обрадовати, ни ожалостити.

– Пре свега, господо, дефинишимо равнодушност. Иначе, нећемо ништа закључити, само ћемо се посвађати!

– Еј, бре, идиоти, зар морате да упропастите сваку журку?! Пустите ту музику до краја, дај да се зезамо мало!

Никола Ч. Пешић

МАГЛА

Син, доктор наука, дошао на село да помогне оцу.
Отишли с магарцем у планину да накупе дрва.

Магла пала. Не види се прст пред оком. Сви се
изгубили. Кући се вратио само глупи магарац.

Оца и доктора отишли да траже сељаци.

ТРАГ

Имао сам брата од стрица Властимира. Био ми је
као рођени. Вршњаци смо.

Умро је не дочекавши педесету. Време иде, одми-
че а сећања бледе. Као да га није ни било.

Зато и пишем ову причу. Да оставим било какав
траг његовог и мог постајања.

МАЧО

Нема мудровања: када видиш да те посматра, ошинеш је прво погледом одозго на доле уз онај познати баш-ме-брига-осмех (мушки презадовољан), одстојиш мало – па крећеш. Најкраћим путем.

ЉУБАВ, ПЕЦИВО И...

Кад јој је на уснама осетио укус хлеба, знао је да их до јутра ништа, никакав нижи нагон неће прекинути. А онда ће јој крај узглавља спустити шољу вруће беле кафе, која ће се до вечери свакако охладити.

СРЕЋА

Признајем: није било лако наговорити је. „О, све је наранцасто”, рече улазећи. „Моја боја!” Њен први долазак. Моја соба. Њена боја.

Отад у мени куца наранцасто срце.

Јована Поповић

***

Неко је једном направио великог меду. Данијела га је јако волела, па Тања, па Ивана. За Јовану је био слеп, али му је мама сашила нове очи. И тада је тако несавршен био још дражи. После је био Нађин, па Ненин, а сада га за Луку више нема. Пуно се давао.

***

Нико од нас ту није лош. Само је свако дошао по своје. Своје плус своје плус своје плус своје од сваког од нас, и за некога нема. И сад тај јадни што је остао без није ни мало крив, нити гори од осталих, нити је ту неко њему хтео да узме нешто. Све се само десило тако.

ПРВА ПРИЧА О ЖИВОТУ

Цијели свој невољни живот трпела је неправде.

Неправде су је чекале на њеном лоше плаћеном послу, саплетавале на улици, у трамвају, у аутобусу, свугдје. Неправде су скакале преко њезина кућног прага, улетале у њен дом, у брак. Неправде би је сустизале у трговинама, код лијечника у амбуланти, и за благодан, и за свагда. И то цијели, цијели њен живот.

И онда је направила једино што јој је преостало. Трпјела је и даље.

ДРУГА ПРИЧА О ЖИВОТУ

Он је био човјек за сва времена.

Његово поштење је било неупитно. Прошлост без замјерке. Његови ставови били су као исклесани, мисли чисте и праве.

Свакоме је говорио истину у лице. Пуну истину и само истину. Била она пријатна или не. Лаж, та прљава лаж, није никада прелазила преко његових усана.

Његови знанци употребљавали су га као аргумент у својим дискусијама, нарочито онда када је мисао требало подупријети снагом непоткупљеног ауторитета. Новцем се њега није могло придобити. Био је сто посто непоткупљив.

И уредно је пометао улице.

ТРЕЋА ПРИЧА О ЖИВОТУ

Живио је тихо, повучено, испразно и непримјетно. Становао је у сусједном небодеру, оном преко пута.

Када је умро, то нитко није примијетио, па се нитко и није ражалостио. То је било једино вриједно што је учинио у животу, то што никога није ражалостио.

Заправо, једна је сусједка с његовог ката хтјела отићи на његов погреб и хтјела је бити мало тужна, али баш тај дан искипјело јој је млијеко, па је заборавила што је хтјела.

НОЈ

Када је ној извукао главу из песка после Пустињске олује, имао је шта да види: Сви нојеви су и даље били забодени главом у песак и он је осетио страховиту усамљеност.

Спазио је челичну птицу у ниском лету и његова птичија памет му је налагала да се поново загњури... Али, било је касно. У тренутку је постао глинени голуб.

Поучен претходним жалоснијим догађајем питам ја тако себе у себи да ли да вадим главу из песка?

ИНТЕРНЕТ

Четовање и сурфовање на интернету је права ствар. Имаш све. Нема непознаница. Жене и секс на интернету, путовања непознатим крајевима, свезнање. Мозак ти не треба. Само да знаш да се конектујеш и притишћеш дугмиће.

Онда се сетим (са оно мало мозга што ми је остало) како је мајка Јевросима клела сина Марка Краљевића: Сине Марко, ман' се четовања.

И питам се тако да ли је мајка Јевросима знала за погубно деловање интернета на људски ум. И то још у раном Средњем веку?

Сагледавајући где смо сада ми Срби, вероватно јесте. Али, Марко, као и сви млади и силни, није послушао мајку.

Тако је почело наше пропадање.

И сада, кад бих жарко желео да напишем Критику чистог ума, како бих то урадио? Где да нађем ум?

РЕШЕЊЕ

Кажу да негде у источној Србији има једно село, нико не зна како се зове, али су сви чули за њега, где је живела нека жена коју је муж стално тукао. Једнога дана, кад више није могла да истрпи мужевљеве батине, реши да оде код сеоске врачаре по савет не би ли уразумила мужа. Врачара је саслуша и каже јој да има решење за њен проблем. Прво приступи неком бајању које несретна жена није ништа разумела, онда је попрска неком водицом и на крају јој да напитака који ће, по неколико капи, да ставља мужу у кафу. И стварно, од тог дана муж је никада више није тукао. Додуше, кажу ти исти, била је касније привођена па пуштена, јер је мужевљева родбина захтевала аутопсију. Касније су многе жене из села долазиле код ње да виде шта да раде са својим мужевима који су их тукли. Било како било, сви се слажу у једном – данас је то једино село у Србији где мужеви не туку жене.

МОНАСТИР

Угасну лелујави пламен кандила у тишини старог манастира. Изгоре ореол светаца у жару срушеног олтара.

Несрећно коло заиграше рушитељи на згаришту старе светиње. Певају без смисла, без престанка и без осећаја.

– Излудеше нам деца – закукаше мајке рушитеља.

Потражите Мудрог Старца и замолите га да мрак у умовима деце њихове светлошћу замени.

Мудри Старац показа на место где је вековима, као бела лађа, стајао манастир.

– Кад сте их слали у грех, мене нисте питали. Тешко је помоћи безбожницима. Људи се ускомешаше. „Како окајати грехе? Може ли се добрим делом зло окајати?” – питаху се.

Одлучише да подигну манастир. Кренуше ка згаришту предвођени Мудрим Старцем. Он је ишао тешко и споро. Кад год би погледао у небо, видео би куполу манастира обасјану светлошћу.

НАША ПОСЛА

Два давна друга, кума, који су увијек на истоме били, истовремено су отишли иза затворених врата. Један иза оних добро чуваних, решеткастих, а други иза оних тапацираних – или меблираних – како се каже за та будно осматрана и јако популарна, секретаричина врата.

Једнога дана можда ће све бити и обрнуто. Али то звучи познато – па нећемо о томе.

Који је од њих Курта, а који Мурта, процијените сами. Или чекајте да се затвори круг – ако вам је лакше или вас је страх.

СВЕТИ ЋОРЂЕ

И у она и у ова времена Свети Ћорђе је био наш а ми његови. Где ми, ту и Он. Испред, с копљем на коњу, за сваки случај. А већ где Он, ми за њим у стопу. Тако се ето пратимо кроз сва ова невремена и времена међусобно одани. И не можемо рећи да нам је ишта зафалило до кукања. Ето, као и данас. У оволикој тишини и тамнави унаоколо притислој, испред нас је увек Он на коњу белом, белом као Дан коме се надамо.

ПРОТЕСТ

Пролазници коментаришу. Неки се крсте. Неки саосећајно климну главом. Зар и они сами не би ту сада стали да протестују? На хладном октобарском ветру журе да обаве што имају. А код куће нема још централног грејања. Већ данима укључују грејалице и очекују да цевима потекне благотворно шуштање. Ова група на централном градском тргу бар се осмелила да јавно протестује. Вичу, урлају. Мумлају нешто и крезуба уста. Старци одрпанци. И млађи у ритама. Клошари, зарасли у неуредне браде и косе. Један чак високо уздигао мотку на чијем је врху зарђалим ексером прикуцан некакав широки картон. Невештим крупним рукописом исписано само „ПУШТАЈТЕ ГРЕЈАЊЕ”. Они спавају под земљом, у шахтама и отворима крај великих цеви топловода. А оне још хладне.

ФИЛОЗОФИ

„Живот и нема неког смисла”, огорчено ће један радник у фабрици флаша, по хиљадити пут данас одвајајући са бескрајне траке неисправну флашу.

„Живот заиста има смисла”, одушевљено ће власник двеју фабрика, помпезно отварајући флашу шампањца да у једном отменом друштву прослави куповину треће фабрике.

А заправо, ко је уопште овој двојници поставио питање да би они сада ту нешто „философирали”?!

ШТО ЈЕ ДУБОКО НИЈЕ УВЕК И ПАМЕТНО

Сву ноћ дува ветар, ломе се стакла. Џумбус један неописани. Не спавам и размишљаам питајући се има ли у томе каквог добра. Како да не – рече ми глас право из срца. Па које је то добро па га не могу одмах стрефити? На то ће глас из срца – ово би право било да ти неко други каже, али још толико јако не дува да би ти се мозак опрао и разум проговорио. Јест, истину кажеш. Него чуј ти сад мене – остани ту па одспавај који сат без мене а ја одох негде где најјаче дува и ломи.

Тако одох без срца, али се вратих капе пуне памети. Толико пуне да ме рођено срце не хте примити натраг уза се. А разум ко разум, никако да каже по ком ветру срце пронаћи. Шта имам од тога што сада знам да ми је боље бити го на мразу него без срца. Пореци, ако си човек!

ОРГАН

Чим сам ушао у продавницу, знао сам да ће да ме провали. А како и не би, кад му се већ на први поглед учинило сумњивим то што сам купио само пола векне хлеба. Еј, пола векне хлеба у времену транзиције! Брука и срамота! Обучен у сиви мантил стартовао ме је с леђа.

– Пекарић. Прехрамбена патрола – рекао ми је показујући своју значку.

– Охо! Зар и тога има? – упитао сам радознало.

– Наравно. Ово је демократија. А Ви сте прекршили Закон о потрошачкој корпи. У члану 7 пише да свакога дана морате купити бар векну хлеба да бисте имали снаге да тражите посао.

– Жао ми је што нисам имао новца за целу векну – рекао сам постиђено.

– Не треба да жалите, само потпишите овде.

Тога јутра зауставили су ме још и саобраћајна полиција, инспектори рада, затим финансијска и тржишна инспекција, а нису ме заобишли ни локални доушник, надзорник, позорник, школски полицајац и полицајац у локалној заједници. А о томе како ме је данас у јавном клозету испрепадао још један орган испричаћу вам наредног пута.

О ТОМЕ КАКО САМ МУЧИО ОЦА

Испред улаза у нашу зграду стоје мој отац и наш пас. На другој страни, на ивици тротоара, пошто сам претрчао улицу, стојим ја, сам. У простору који ме дели од њих тамо-амо јуре аутомобили. Тај простор мој отац покушава да претрчи да би ме ухватио и вратио. Навијам за њега, али он се увек повлачи после пређених метар-два. У исто време тај простор наш пас је, непрестано машући репом, претрчао више пута.

О ТОМЕ КАКО САМ ПОСТАО НИКО И НИШТА

Говоре ми да сам незрело дете, одређују шта треба да радим и набрајају шта очекују од мене. Не дају ми да гледам телевизију, да се играм са вршњацима. То ме је у почетку доводило до лудила, али сада сам отупео: ни једна њихова реч ме не додирује. Престао сам да учим, да читам.

Досадно ми је и зато покушавам да се забавим. Сваки дан, када ме пусте напоље на пола сата, гледам кроз мрежу оближњег тениског игралишта. Играчи у белом витлају рекетима, ударају белу лоптицу, а она удара у црвену шљаку, поиграва и лети кроз ваздух. Када удари о тле, играчи је сустижу и враћају на другу страну. Стежем прстима жичану ограду. Померам главу лево-десно и срећан сам.

Они играју тенис. Они су тенисери.

ДРВОДЕЉА ЋЕПЕТО

Хођао је по соби оборне главе, ћутећи неко време. „Није ми јасно”, рече наједном дрводеља Ћепето дижући поглед према жени, „зашто ово дете по читав боговетни дан млатара звечком? И како му већ једном не досади? Мислим да прави будале од нас.” Није сачекао женин одговор. „Ово је лудило!” узвикнуо је и отео звечку Пинокију. Дете поче да плаче гласно и баци се на под. Ћепето снажно стеже зубе и једним замахом руке разби звечку о сто. Несрећно дете се тада баци у невиђен плач. Ћепету сада удари крв у главу. „Ово је већ тотално лудило! Шта ти мислиш ко си, морону суманути!” узвикну Ћепето и једним замахом ноге разби Пинокија о зид.

Кад су полицајци дошли да ухапсе Ћепета, упитали су га зашто је то учинио. Разбијач је хладнокрвно одговорио: „Ја сам их направио, ја сам их разбио”.

ИЗБИРАЧ

Ћутање завлада. Предизборно. Ни пас да залаје. На звезде. А, ћутање је злато. И, тако, постадосмо богаташи. Преко ноћи.

Зором покренух тело своје. Бирачко. Располућено. Да се нађем на Месту. Тамо где бирају. И димове пуштају. Беле. И опозиција учествује. На путу се унередила. Из протеста. Ступих у поредак. Испред мене посматрачи. С коца и конопца. Гледају немо. Пружам средњи прст. Хватају руку. Од шаке до лакта. Прскају спрејом. Као да је пљачка. Изборна. То мене само жигошу. Као стоку. Без репа.

Упутих се у одају. Тајну. Да се суочим са хамлетовским избором. Све мој до мојега.

Донех одлуку. Преломну. Грунуше сузе. Радоснице. Тетурајући прилазим. Лако налазим рупу. Црну. Убацујем свој избор. Тајни. У кутију. Провидну. Постадох и ја демократа. У земљи транзицијској. Изабрах будућност своју. Миле властодршце.

ЈУТРО

Видех анђела, рече. Старац који седи поред ње не схвата смисао реченице. Она у том моменту устаје и излази из собе. Гледам око себе и кроз дим назирем изобличене људске фигуре. Осећам притисак. Терет устајалог ваздуха. Поново чујем њене кораке у својој близини. „Видиш ли позорницу?“, пита ме. „Видим“. „Позорница не постоји“, наставља, „ти видиш оно што сам ја малочас чула, а ти си осетио укус онога што сам видела“. Полако устајем и прилазим вратима, сада већ схватајући шта ће се иза њих десити. Видећу анђела који гута прашину. Спустиће своје ледене шаке на мој врат, а сутра ћу са рамена отрести со, јер дечија крв је слана. Свануће јутро. Хладно јутро.

ПОПЛАВА

Улазим у нешто налик на моју собу, онакву каква је била пре много година. Унутра затичем неколико дечака. Седе на полицама, плакарима, и радним столовима који лебде у ваздуху. „Овде смо од почетка поплаве“, рече један. Осврћем се и гледам своје нове пријатеље. Нагло добијам потребу да се хистерично смејем. „Имаш места на комоди“, рече дечко на писаћем столу док је преко лица развлачио широк, искрен осмех. Главом је додиривао плафон. Попео сам се на полицу, и одатле на комоду. Размишљао сам о безброј њих који се даве напољу. Ми знамо нешто што они не слуте.

РУКОПИС ОБДАРЕНОГ

Причу ми тражиш!? Причу о животу, причу из живота. Можда моју животну причу. Свакако нешто о некоме, што започиње негде, некуда иде и донекле стиже. Причу са благо истакнутим питањем и значајно наслућеном поентом. Приповест са одговором. Редове просветљења. Рукопис обдареног. Потврду истине. Ево, напрежем синапсе! Да докази истине постоје, не бисмо их тада тражили, не би се заплитали и лутали, нити би нам пут био тако дуг. Обдарени и одабрани уистину не постоје; свако свој крст некуда тегли и своју стазу другачије таба. Просветљења међу редовима нема. Да одговори на дрвећу расту и да се к'о јабуке могу брати, нас не би ни било. Ни овде, ни сада.

МАСЛИНА

(један могући сценарио)

У почетку беше мрак. А онда Бог, једног од оних својих дана, седећи удобно у вечној нирвани, бавећи се искључиво својим промислима и наравно досадом, плуцкајући повремено кости маслина, претходно извађених из метузалемског пресолца, реши да се мало забави.

И би добро, рекло би се.

— Зелена маслина, тако недовршена у својој младости и тако савршеног укуса и спољашњости — изусти Он бесконе браде и отпоче стварати свет и у њему човека, тако зеленог у својој мудрости и тако савршеног у својој спољашњости.

ЖЕЉА

Пожурите са припремама, време је, и подигоше се слуге и почеше да се сударају збуњени, Коју хаљину да донесем, Могли сте и раније да се припремите, Да, господине, Као да смо могли да знамо када ће се то десити, Чујем те Роберте, могли сте да осетите у ваздуху, само помиришите, и њушкао је Роберт, али слуге могу да омиришу само печење и говно, а не и деликатне ствари као што је смрт, и навукоше хаљину на скоро беживотно тело, а они ненавикли задржаваше спремање јер су се дивили бисерима и драгуљима какве никад нису држали, Пожурите, пожурите, задњи хрупци трзаше тело, и усправише је на ноге и тако стајаше неко време, а читаву вечност за двојицу који су је држали, презнојавали су се држећи тело двоструко теже него иначе јер на леђима носи смрт, када осетише издисај и смирај. Изађите и објавите, краљица Елизабета I је умрла.

Светлана Станковић

ИСПОВЕСТ

Годинама сам на истом месту.

Људи који пролазе поред мене саблажњиво ме гледају. Деца шкрабају по мени и изнова ми буше већ одавно пропале гуме.

Али највише ме нервирају голубови. У мом целом животу нико није толико срао по мени.

Зато верујем у реинкарнацију, у којој ћу ја бити голуб и срати по свима.

САВРЕМЕНА ПОЕЗИЈА ИЛИ КАКО П/И/С(ОВ)АТИ (ПИСАТИ И ПСОВАТИ)

Читала сам недавно поезију савремених песника (баш бих прочитала прозу савремених песника?!) Нисам разумела песничке слике, тачније нисам их ни нашла. Изгледа да не разумем поезију, у заблуди сам да мора да буде разумљива обичном човеку. Што неразумљивија утолико боље, више признања, више медиокритета. Седнеш и излупеташ се ко човек, одвалиш по неком филозофском баљезгању, пробраних речи, „фраза и израза”. Можеш да радиш шта год ти на ум падне, само *молим вас*, без римовања, по узору на „старе песнике”. Додуше, признајем, пристрасна сам, врло субјективна и можда са мањком рационалности. Но, пошто не знам да пишем неразумљиву поезију, писаћу кратке приче и то из једног врло једноставног разлога, зато што су као псовке

кратке и ефектне. Па ћу моћи ко човек да испсујем жири (с дужним поштовањем, драги моји), који ће ме и овај пут одбити. Зато сам одлучила, од данас пишем кратке приче: НАПРИЧАЋУ ВАМ СЕ МАЈКЕ!

ПОСЕТА

Први пут мисли су ми се ускомешале једног непролећног послеподнева пред доњом капијом неког старог одредишта, док су ме родитељи зачешљавали и гурали ми у руке неприродно заносну ружу.

Био сам висок до првог звона на довратнику и све што сам заиста желео било је да позвоним на сва звона и да сачекам шта ће се догодити. Међутим, нисам то тада учинио, као и у многим приликама касније. Само сам у дрхтавици подигао ружу, скривајући лице, и још јаче стегнуо њен трнови пут.

И премда нисам заборавио вештину ураћања у свет светлаца, нешто од покрета у њиховој игри постало ми је непроницљиво – од тога дана, чини ми се. Све се узбуркало и претворило у потрагу за изгубљеним милозвучјем.

Мирослав Стефановић

ПОСЛЕ ЧЕТРДЕСЕТ ГОДИНА

Играјући се ватром, запалили смо сено и у пепелу
нашли иглу што је бака изгуби док девојка би.

ПОКИДАНА ОГРЛИЦА

Долази са истока. Носи мирис печених јабука и преслатких баклава. Не волим ни једно ни друго, али узимам њега и све са њим. Грабим као из бунара оно што ми је судбина пружила, као Дионису вино. Пијем на искап, све док се светла не погасе и сан нас не огрне.

Месецима снови нижу огрлицу и увијају ми се од врата до пупка... Изгледа да им се пупак не свиђа, па ту стају. Уместо новог сна, стиже њено писмо. Лептирић из писма маше, лети ми пред очима, а пеге му све мање, док се не стопише у једну малецку, црну. Та ме обори.

Лежим на оном истом пупку. Око мене лаж, расточила се и плива краул. Ловим као гладни рибар неко оправдање, али извучем само поцепану мрежу шарених лажа.

Онда све пуштам, и Бог зна да ли ме има, или то мој дух лута у такту оријента, и чека.

СТУДЕНТСКО ЖУРКА КОЛО

Коло није само игра. Има ту још нечег, од чега ме и сад подилазе жмарци.

Посебно је импресивно студентско журка коло. И то на самом крају, кад момци, громогласно и у исти мах, викну оно И-ХА.

Некако свечано звучи тај повик. Као да је ратни поклич заљубљених мужјака који крећу у освајање ушанчених женки... Намазани свим индијанским мастима шарене се, окрећу око своје осе самодопадљиво, притрчавају и износе своја ушилиена копља, па беже.

А оне, подивљале тигрице, гребу своју меку кожу и показују зубе, реже и дозивају се наизменично.

Онда општа граја. Сви јуре, комешају се, ваљају и кидају, па милују и мрсе, као туце најнеобичнијих змија. Тад се смири оно И-ХА и пуше се луле мира. Готово и коло, и журка.

Ујутру сви изгледају нормално. Озбиљни, накомрђени студенти, с дебелим књижуринама испод мишки, и не примећују своје колегинице, које вуку кесе са храном из мензи, и уморне, плачљиве, проклињу дан када су се родиле. Ал' само до новог кола!

РУКАВИЦА

Навукао сам рукавицу на своју огромну шаку. Подигнуту, гледао сам је са дивљењем, као део који је значајнији и лепши од целине. Тако одевена, у туђој кожи изгледала је грациозно и значајно. Осећао сам страхопоштовање према громади која се дизала, отворена, пут неба. Моћ је киптила низ дуге прсте, обучене у танку преврнуту кожу. Воњала је. Тај мирис је будио додатну жељу. А онда је кренула лагано од листова према бутинама. Зауставила се на двома облинама које су подрхтавале под њеним благим налетима. Прешла је преко бедара, и зауставила се на врату. За то време грудва снега коју је држала већ се истопила. Онда се поново дигла пут неба, широко отворена, и сакупљала нежне расцветале пахуље. Пахуље опалих латица за то време су се сливале лагано низ врело тело, похотно га милујући, све до најнежнијих и најскривенијих места.

ФАБРИКА

У мом граду постоји фабрика око које сам се са друговима често играо. Увек нас је занимало шта је унутра, али мрзовољни човек на улазу нам је бранио да уђемо говорећи да то није место за децу. Тако смо желели да нисмо деца и да можемо да завиримо и откријемо тајне одраслих.

А једног дана сам одрастао и ја. Десило се то преко ноћи. Само ме је мајка ујутру, уместо у школу, послала у фабрику. Нико због тога није био изненађен, осим мене. Ни моји другови. Пошто они још нису одрасли, читавог дана су се јурили и играли жмурке око фабрике и ишчекивали ме. Када су ме видели у плавом мантилу како излазим у три из фабрике, потрчали су ми у сусрет са гомилом питања. Ја сам само наставио да ходам, заједно са намрштеном гомилом, клонулих глава, кући где ме је чекала жена, са буљуком деце. Без одговора, сутрадан су и они, одрасли, отишли у фабрику.

ПРОРОК

Изашао сам испред куће и видео га. Кудрав. Црн. У жуто-белим шалварама. Арапин? Ирачанин? Само не Авганистанац! Клечао је држећи се за стомак. Бомбаш самоубица или пророк? Причао је на неразумљивом језику. Седа брада ишла му је напред-назад. Лице – дрворез у оскоруши – упињао се као да ће пући. Сусед је добацио – Селам алејкум, комшија. Селам га и ја теби – узвратио сам. Странац ме зграби за руку и поче да црта неки круг по песку. Бомба? Лопта? Пући ће ми гума? Тад је побеснео и утрчао у кућу. Хало, полиција... Екипа САЈ-а, вешто је упала у мој дом и затекла га на клозетској шољи. Аааах...

Ибн Абдул Рашид, трговац из Бомбаја, захвалио се нашој земљи на гостопримству и чврсто решио да спали све усеве папричица на свету.

ШТО ДА ИМ ДАМО СВЕ?!

Бубањ томболе се вртео обећавајуће, *све замало*, било је трипут наде, двапут су фалила два броја а једном само један! Али ништа, таква је игра, неће прави број! *Неће коцка поштеног човека!* Купио је тикете за следећу игру, пензионерски џепарац се већ истањило, *али није важно* – жени је дао за хлеб, кромпир и струју... У спарној и задимљеној просторији зној је цурио из сваке поре, а суво грло је пекло. Никад није ни помишљао на сок или пиво, *треба за тикете!* Но овог трена пиво на конобаревог послужавнику засја као никад, као спас! *Пошто пиво, дајте овамо за наш сто!* Док се куцао са комшијама за столом, очи су му цаклиле од победничког задовољства. *Што да им дамо све?! Е неће, нису они бољи од нас! Живели!*

Срећа се и даље кисело осмехивала, никако да дођу прави бројеви, али осмех му није одлазио са лица. *Е, неће нам више никад узети све! Живели!*

ИЗГРАДЊА

Изградићемо хиљаду станова и створити бум у нашој привреди! – рече председник општине. То ће оживети индустрију столарије и намештаја, електроопреме, беле технике, посуђа... Треба те станове напунити, брајко!

То би препородило привреду, нема сумње, али одакле нам паре за хиљаду станова кад немамо ни за десет?! – заграјаше одборници.

Морате да размишљате стратешки, а не од данас до сутра! Паре за станове ћемо позајмити, а све остало ће нам само доћи! Аутоматски! Ко је луд да живи у празном стану?!

МЕСЕЧЕВА ПОУКА

Ове сам ноћи безусловно желела да осетим себе, да чујем глас који говори једино о мени. Кренула сам пустим улицама града, немилосрдно очекујући да чујем само своје мисли.

Једном ме је питао да ли уопште знам какав је осећај потпуне припадности. Нисам знала да одговорим. Ћутала сам, пружила руку и погледала онако, како само човек гледа када тражи опроштај.

Волим шетње, када знам да ме *неко* посматра, слуша одјек мојих ципела (који ни један други бар за тренутак да помути). *Неко* се насмешио, а ја сам по том смешку осетила да говори како промене више не зависе од моје снаге. Затим је наглим сјајем повукао повез са мојих очију и из лепршавог мрака нагло су се појачале боје онога што је већ постојало и живо стајало преда мном. Ново искуство. Осећање више. А мислила сам: у мени не постоји. Маше својим крилима и смеје се мом незнању. Побуна коју сам годинама уздизала, однета је као замахом руке.

Ноћас сам желела да чујем своје мисли. Погрешила сам. Свака моја мисао је његова. Док посматрам ово небо, могу хиљаду пута поновити да поносно корачам.

Месец ликује.

Бар је неко потпун ноћас.

КАКО ЈЕ ГОСПОДИН Х ТРЕБАО ДА КУПИ НОВИНЕ

Господин Х је лежао будан у кревету зурећи у плафон.

Сутра не смем заборавити купити новине. Требало би закопчати кофере. Шта понети осим новина? Ако не будем могао спавати у возу... а, да, треба понети оловку. Давно нисам решавао укрштенице. Мада су ми и мрске. Баш се радујем да је сретнем након толико година. Када је то било? Отишла је двадесетог октобра, које године?... Све је углавном и спремно. Карта је код новчаника. Пре поласка треба искључити те силне справе. Сат је навијен. Имаћу доста времена ујутру пре поласка. Да не заборавим узети оловку, требао сам је спремити... сада ме мрзи да устајем. Хигијена је спакована, ваљда нисам ништа заборавио... све сам спремио. Само када бих сада могао што пре заспати. Толико тога има да причамо, баш се радујем што ћемо се видети... ујутру... не смем заборавити новине... и правац станица...

Међутим, те ноћи је господин Х умро од срчане капи у 43. години.

ПРИЧА

Некада давно, у једној далекој земљи живео је цар који је открио магију слова. За њега више није било тајни које су криле разне кукице разбацане по папиру. Убрзо поче да сриче речи, па и читаве реченице. И затражи причу.

Донесоше му једну, најбољег писца тог времена и цар поче да је чита. Али невешт читач је слабо напредовао. Реченице које су се на почетку низале и закупљале му пажњу, пуне некакве усхићености, почеше бити тешке и заморне када је у читању одмакао. Тада затражи писца.

Када доведоше овог гордог познаваоца истине, цар нареди да скрати причу како би је могао прочитати без великог напрезања. Писац тада поче објашњавати нашироко и надугачко, како би тиме окрњио ово дело. Онда самодржац, већ уморан од читања, зевајући, нареди да му одрубе главу.

Остали писци у том далеком краљевству, када су чули за ово, брже-боље не хајући за окрњивање и уметничку импресију, почеше да скраћују своје приче да би их монарх могао читати.

Од тог времена писци пишу кратке приче да их не би одвојили од прибора за размишљање.

Данас више нико не памти оног нестрпљивог цара и надобудног писца, али опрезни људи и даље пишу кратко, јер никад се не зна.

МОЈ БРАТ АЛЕКСА

Тај дан, боље речено тих пола сата шетње од „Руже”, преко моста, до Тепе био је фасцинантан доживљај померања у времену, с краја на почетак јебеног двадесетог века. Као да сам протрчао кроз неки временски вакуум и у трену се обрео међу људима у сељачкој ношњи и грађанској одећи из аустроугарског доба. Шетају около, а ја улећем у неку врсту бунила, замишљам да сам се вратио деведесет година уназад. Успоравам ход не би ли доживљај потрајао и упијам у памћење сваког човека, групице, гренадире, даме и њихове китњасте сунцобране. У глави ми брује Штрауси, али чари ускоро нестају. Прошао сам кошћелу и вратио се садашњости.

Све би само блага халуцинација. Нешто у мени искористило је не баш свакидашњу, али ипак обичну појаву – снимање екстеријера без кулиса које на овом месту нису потребне, а филм је о Алекси. Овековечиле филмације стари град док је био читав, који месец пре рањавања.

Дарко Тушевљаковић

ХВАЛА И ДОЋИТЕ НАМ ОПЕТ

Људи увек покушавају нешто да вам продају. А други, опет, увек се труде да то нешто и купе. Ето, на пример, тај магнетни накит. Знам једног човека који је толико ђинђува покачио по себи да се у једном тренутку залепио за фрижидер...

Или, рецимо, мој комшија, који је толико посуђа накуповао, да је на крају воду из досаде пио из тефлонског тигања...

Још бољи пример је моја тетка, која под ноћним ормарићем држи читав штос „Куле стражаре”, само зато што *тај младић има тако лепе очи да јој је жао да га отера...*

Није него...

Народ воли да му се уваљује којешта. Па, ево вам и сви ови људи који су написали ове приче. Шта мислите, зашто су их написали? Да, да, како да не. Оне су ту само зато да бисте их ви купили. И ако вам се не свиде, слободно се обратите издавачу. Имамо ми и другачијих, бољих, подобнијих...

Само реците. Већина нас ради и по наруџбини.

ШОЉА КАФЕ

Имао сам једну девојку која никад није попијену шољу кафе одмах односила у судопер. Сачекала би неколико минута, и гле, на дну шоље нашло би се течности таман за још један гутљај. Тада би опет запалила цигарету, села за сто и докрајчила кафу, уживајући у томе можда чак и више него у пуној, тек скуваној шољи.

Ја никад нисам имао стрпљења за такве ствари. Посркао бих оно што ми је сипано и журно се повлачио у собу, јурећи за неким својим послом...

Мирис њене кафе остао би дуго у ваздуху, све док га зидови не би увече упили у себе, остављајући места за сутрашњи ритуал, у ком ја, ето, нисам учествовао.

Али, изгледа да сам временом ипак нешто научио. Када ствари прођу, човек помисли да ничег више нема. Али, за њима ипак остаје траг, узак и дугачак попут кишнице крај пута, и човек се сагиње и руком захвата ту течност, пије је жедно, тај последњи гутљај.

ДВА ПОГЛЕДА НА ПРЕВОЗНА СРЕДСТВА

АУТОМОБИЛИ

Аутомобил је наркоман који кроз леву ноздрву покушава да ушмрче белу линију. Труди се да претекне наркосе испред себе, како би све сам поснифао. Временом се залиха дроге потроши, па екипа дилера мора да поспе још. Аутомобил се тада толико развали да почне да кривуда, а екстремни

случај су енглески аутомобили, који су откривудали чак на другу страну, па сада користе десну ноздрву.

РИКШЕ

То су кинески кентаури, такозвани кинтаури. За разлику од европских, кинески кентаури су успели да опстану, и данас представљају туристичку атракцију. И за разлику од европских, ови нужду не врше у природи.

НЕОБИЧНА ПРИЧА

Једног сунчаног, облачног, врућег али мало хладног дана, ишао је један мушкарац, можда жена, у сваком случају – човек – висок али низак, мршав мада дебео, згодан премда упадљив ружноћом, весео али тужан, симпатичан иако грубијан. Имао је врло лепе плаве очи које су ипак биле зелене.

Он је путовао правом, широком стазом која је била врло кривудава и узана. Идући, певао је врло гласно па ипак никакав глас није мутио тишину.

Кад је постало касно и врло тамно да се ништа није видело а месец сијао тако снажно да је било јасно као по дану, тај човек је заспао испод дрвета или жбуна. Сањао је много страшних снова, а тачно један весео.

Ујутро пробудио се он одморен. Поздравило га је сунчано лепо јутро. А он опет кренуо је на пут јер је врло волео путовања.

DEUS EX MACHINA

Не знам, ваљда свака генерација рађа неког ко бар мало одскаче од осталих. Ја сам пријатељ једног тако даровитог момка. Решавати задатке и имати девојке за њега је била лака и забавна игра. Мени су сузе навирале на очи због немоћи пред његовом будућом женом Надом, краљицом матуре. Сви су је обожавали, он ју је оженио, а једини ја за њом тихо плакао од силне патње. Чак и са таквим анђелом, он је хтео још. Небројено пута ју је преварио, а она га је и даље волела истим жаром. Ипак, на једној забави појавила се једна мршава девојка у инвалидским колицима. Знам је из виђења, обе ноге изгубила је у последњем рату. Невероватно, цело вече је он разговарао са њом. Када су се сви разишли, он је страшно моли, а она га изгубљено гледа. Наставио је да је гони следећих месеци, али безуспешно. Почео је да пије и пропада. А ја? Ја сам једне вечери закуцао на Надина врата.

PLAYBOY

Црвена светлост стоне лампе обасја читаву собу. Све ствари између четири зида имају јасне, црвенкасте контуре. На леви зид, поред кревета, прислоњен је полуотворени орман. У њему се налази уредно послана гомила шешира, кошуља и панталона. Види се, најновија мода, ништа није старије од годину дана. На десном зиду се огледа леви зид. Ту је окачено велико огледало испод кога је полица где стоје жестока пића.

На радном столу код прозора мирише Политика. Уочљив је огроман наслов: „ЈУЧЕ У ЗОРУ ПОЧЕЛЕ СУ БОРБЕ НА ЦЕЛОЈ ПОЉСКО–НЕМАЧКОЈ ГРАНИЦИ”. Простором струји *Edith Piaf* и песма *Fais-Moi Valser* помешана са звуком туша из купатила. Предсобље је права галерија лакованих ципела. На улици тишина. Дува ветар, хладан ваздух пун је страха. Чује се само бат женских штикли које нервозно корачају ка кући са чијих прозора избија јака црвена светлост. Једина у општем мраку.

ЛЕПА СМРТ

Стари Тоша познат је селу као права добричина. Има седамдесет и пет година. Како сам каже, довољно да умре. Никад се није женио, али је лудовао за неком Вером. Била је млађа од њега, сумњива морала, пре десетак година отишла је из села. Прича се да је умрла од неке болести. Сам на свету, Тоша је читав живот продавац поврћа на пијаци. Шта ће њему тај новац, ко зна! Свако вече он детаљно прочита и по једну страну Библије. Због тога, али и због његове доброте и ревности, прозвали су га Тоша Библија. Једном тако, пробуди се Тоша у сред ноћи. Гледа и крсти се. Поред њега Вера. Скида га и љуби свуд по телу. Старац је узалуд хватао ваздух. Сутрадан је лекар без икакве анализе констатовао природну смрт. Умро је лепо, говорили су. У Тошиној кући нису нашли ни паре, а ствари су му раздвојене. Неки јадник коме је припао његов јастук приметио је на њему дугачку влас женске косе.

САВЕТ ИЗДАНИМА

Заболи издаја више од шамара. Веће црвенило стид остави.

А шта се могло и очекивати кад од непријатеља желиш да направиш пријатеља. Свој дашак мисли је претворио у замисао, па у дело. У твој пораз. Мрак је у њему, звер је са искеженим зубима и са канцама испруженим ка твојој слабости. Твоја слабост је та што ти је он највећа слабост. Зна он у шта да циља. Ти си највећи кривац јер немогуће је тражити и наћи немогуће – луталицу у ноћи смирити. Продао те је за туђу лаж, без камате.

Сада ти се смеју, кљусе издаје ти стављају на сваки корак, па ти, ако можеш, пази да се не ухватиш.

Далибор Филиповић Филип

ЕКСЕР ЗА ПРЕДСЕДНИКОВУ ГЛАВУ

Одабран сам од стотину браће. Мени је припала част да држим председникову главу, а тешка је итекако! Због рама од позлаћеног месинга.

Нисам вам ја обичан ексер. Не, не! Ја сам ексер намењен за председникову главу. Чврст, постојан, неуморан. Не пијем, не извољевам, не приговарам... Баш такав сам – какве председник и воли. Где год да је председникова глава, ту сам и ја. Свикли смо се један на другог.

Пре педесет година, када су ме укуцали у зид, који је био предодређен и сазидан у ту намену, питах се: да ли је председникова глава исто толико чврста и тешко пробојна. Убрзо се испоставило да није.

Што метак заобиђе, време начне, а црви доједу.

АСТРОЗОО ВРТ

Још увек сам неодлучан. Зурим у старо електролитно екранско поље – произведено још крајем 23. века. Економско-пропагандни програм:

Купите наш лед – вичу са Севера, – он се не топи. Он се не топи!

Ватра која се не гаси! Само код нас – кличу сањиви Источњаци.

Придошлице са Југа стидљиво нуде прозирну одећу која се не цепа.

Ми, овај пут, не нудимо ништа.

Најзад моја одлука је спала на двоумљење, односно колебање између наручивања синтетичког облака (без неког нарочитог облика) пенасте зелене каше са укусом искристалисаног кивија, или... Ипак ово друго.

Волим Астрозоо врт. Не могу да одолим Орловима са нашег Запада и њиховим механичким чељустима у којим завршавају дивљи Балканци...

Свакодневно.

СМРТ ЖЕНЕ И ПСА

– Сусјед јавио да нам у Истарској лежи пас – рече жена спустивши слушалицу.

– Зато га нема цијели дан – рече супруг одложивши новине.

– Морамо по њега. Закопати га – рече жена и скиде прегачу.

– Да. Морамо аутом. Неро је био велик – рече супруга и оде се спремити.

Неро је лежао крај цесте. Нигдје није имао видљиве озљеде, само му је мало крви истекло кроз уши и уста. Зауоставили су ауто испред пса како би им било лакше. Супруг је отворио пртљажник. Једва су га дигли и ставили у ауто.

– Тако све завршава – рече супруг бришући руке у крпу.

– Неро нема огрлице – рече жена опазивши Нерин голи врат.

– Није важно. Идемо га закопати прије него дјеца дођу из школе – рече супруг и оде у ауто.

– Тамо је на цести – рече жена и пође по огрлицу.

Журећи, погледала је само своју, десну страну цесте. Како је дошла до огрлице, дојурио је спортски мерцедес, који је претицао тегљач. Зачувши туп ударац, супруг се окренуо. Гдје је мало прије била огрлица, лежала је његова жена. Крв је незаустављиво текла према њиховом ауту.

ЗВИЈЕЗДЕ

– Звијезде, прекрасне звијезде! – рече он с одушевлeњем.

– Да – рече она мирно.

– Заиста су дивне! – рече он, нетремице гледајући у небо.

– Да, да – рече она истим гласом.

– Само *да* говориш – рече он након краће станке.

– Потврђујем. Не треба више – рече она, загледана у траг брода у мору.

– Онда је ли нам крстарење помогло? – упита он запаливши цигарету.

– Не знам – рече она, пребацивши ногу преко ноге па зашути. – Што ти кажеш?

– Не знам – рече он, полако испухнувши дим. – Не знам.

– Е, звијезде – рече она за себе.

– Што си рекла? – упита он, пренувши се из размишљања.

– Ништа. Трабуњам – рече она и промјени ноге.

– Да – рече он и загледа се у траг брода.

ДОРУЧАК ЗА ДВОЈЕ

Становала је на четвртом спрату старе зграде. Сваког јутра, у оближњој пекари, куповала је доручак за двоје. Петком, Политикин забавник. Понекад, две поморанџе. Говорила је тек када треба да отпоздрави неком. Увек сама, скромно одевена, са цегером од пружа преко руке. Нико је заиста није познавао. Нашли су је када се смрад, попут дима, почео извлачити испод њених врата. У кухињи, између трулог воћа и скамењених кифли, поред окрњене шоље од енглеског порцелана, распело на дрвеном постољу и уредно сложена хрпа писама. На сваком, китњастим рукописом исписано само – *Драги сине...* Сиротица, рекоше једни. Ко зна где јој је син – заплака се жена из приземља. Умрла је од туге, рекоше други.

Нико на њеном лицу не виде спокој нити осмех радости.

УЗДАХ

Седох на ивицу кревета.

На столњаку је лежала љубичастобела, готово нестварна, ваздушаста коцка левог плућног крила, а около ње бледе и свеже капи крви. Нисам се двоумио, опалих још четири пута у непомично тело. После су ме стрпали у затвор.

Одлазим у собу, укључујем Пи-Си.

Ех, да сам ово чудо имао осамдесет шесте, помислих.

„Пишеш, пишеш, само то радиш”, осмехну се Отилија. „И не гледаш ме, као да нисам жена”, додаде.

Сањам, хтедох да кажем и угледах воловску запрегу. Онај што је ишао испред волова имао је моје лице и моје тело, а када се боље загледах, приметих да су у јарам упрегнута два средовечна човека. Човек који је био упрегнут у десну страну имао је вертикална уста, из њих су вирили листови папира који су се, постепено смањивали. Викнух, кола се зауставише. Истргох папире из човечијих уста и торбу кукуруза. Би ми јасно да од мог рукописа беше остало тек неколико слова. Почех да плачем и да се тресем.

Последњи уздах, шапнух и схватих да је време одавно стало.

Ирина Хонић

ЉУДИ ИЗ МОГ ДЕТИЊСТВА

Посматрам људе који су нешто постигли у животу а које знам још из свог детињства. Никако не могу да се помирим с тим да су постигли то што су постигли и питам се само на који начин. Јер док смо заједно ишли у школу, чвоке смо им ударали, били су лоши ђаци, ниједна их цура није хтела... а сада су они ти који одлучују о нашим судбинама. Лакше би ми било када им не бих знала биографију, детињство, корене... када не бих знала ништа о тим људима... или још боље када њих не би уопште ни било.

Овако, као да нас нема...

ИСТИНА

Људи јако воле да причају и причама врло често додају нека своја виђења, маштања, и као таква прича дође до мене. Ако желим сазнати само истину из ње, онда јој покушавам одузети сва она маштања и додатке који су се наталожили на њој после безброј казивања. Након тог мукотрпног и сложеног оперативног захвата, прича остаје гола и само са истином у себи. Смрт. То је једино што је у њој преостало.

Незадовољан истином, сада поново враћам све оне драгоцености, лажи, маштања... у причи, и још додајем безброј својих, и оживљавам причу коју би само такву, свако радо пожелео.

Саму истину, више нико не жели чути...

КЊИГА УТИСАКА

Изложба карикатура, град Ландскрона, по први пут у историји Шведске. Људи гледају, не разумеју, хоће текст. Карикатуре без речи и људи без мисли, очи у очи... тек само по нека карикатура се насмеје њеном гледаоцу, право у брк.

А књига утисака бележи...

„Требало би се више шалити”, „Много забавно и поучно”, „Не узимајмо све за озбиљно”, „Досадно”, „Опет ћу доћи, фантастично је”...

И тако свако каже по нешто а караван пролази...

SHAOLIN

У минибусу који вози туристе једина сам жена и једина белкиња. Ако не говорим много, успевам да заварам Кинезе да сам из западне кинеске провинције где живи национална мањина која због крупних очију подсећа на западњаке. Не мешам се много са осталима, али не успевам да избегнем два Кинеза, браћу близанце. Да не би требало да путујем сама по Кини, саветују ме. „Није згодно”, кажу. „Нема ко да те фотографише”.

ТАЧНО ВРЕМЕ

Купио сам ручни сат руске производње; не пропушта воду, има каиш од коже и на њему пише „Кировски”. Сајџија каже да је реч о веома прецизном механизму са осамнаест правилно распоређених рубина. У ноћи фосфора, када се све јасно види, из његових зупчаника излази Серјожа Јесењин – жури да не закасни на састанак са Исидором Данкан. Негде пред зору, размичу се казаљке, као ноге лаких пијаних жена у Подмосковљу. Из дубоког снега који је прекрио Рјазанску губернију, поново израња Јесењин. Љут је, гледа мрко, мирише на вотку и псује. Ономад, када ми је нестао ручни сат руске производње, пријавио сам крађу. Лопов је признао све; да стиже из неког Петрограда, где је му неко, који је на неки одвратан начин себи скратио светлост, у неком неподношљивом хотелу који се зове „Англетер”, оставио баш моју адресу. На левој руци поново носим сат – између мртвих казаљки, мртва балерина у белом костиму и мртав песник, обоје у крви, не показују више тачно време. Веома прецизни механизам потпуно је отказао. Тако каже сајџија. А ја му верујем.

УДОВИЦЕ

Сакривене у ормарима од старе ораховине, у којима царује задах нафталина, удовице милују рубље покојних мужева. Љубе кошуље у тмини, као на гробљу лелечу, зубима кидају ревер њихових капута, везују шарене кравате око својих издужених прозрачних вратова. Лако се подају снажним рукама успомена.

Из даљине се чује писак локомотиве. Стиже весели воз, последњи вагон резервисан је за обнажене љубавнике. Оне излазе из ормара и раздрагано машу рукама. Неочекивана светлост пере тугу са њихових лица. Бацају црнину, скидају хаљине. Постају ничије невесте, ноћ у огледалу сјаји као јабука. Звездано небо личи на котарицу препуну јагода. Удовице играју и певају, ките свирце и сватове, не знају шта се догађа.

Оне не осећају како труле кости мртвих мужева. Како је страшно када змије испијају очи. Никада нису размишљале о томе. Оне су живе и стварно то не осећају.

СЕКС И КРВ

Дечаци са Трга победе праве војничке капе од насловних страна старих новина које сам бацао са тавана где голубови кљуцају зрневље жита и мале паукове.

Други дечаци, са Трга љубави, режу шаренкасте слике голих лепотица које сам некада љубио на тавану где ластавице подижу гнездо од сламе и борових иглица.

Док дечаци са Трга змајева конструишу летелице од црно-белих огласа из пожутелих магазина, у којима никада нисам пронашао њено име ни адресу, авиони нападају Кандахар.

Ујка Сем ждере хамбургер и притиска црвене дугмиће на командној табли. Пилоти бацају бомбе и часописе у боји. Дечаци буље у танке струкове, беле крупне сисе и ужалене гузе калифорнијских мисица. Цепају војничке капе, спаљују црно-беле огласе.

И тако месецима. Секс и крв. Какав медијски рат!

Маријана Цекић

ВРЕМЕ

Нестају последњи трагови ноћи: данас, сутра, прекосутра... Одлазе последњи трагови дана: данас, сутра, прекосутра... Губе се снови надања, губи се плес ветра, губи се сјај звезда... А сказаљка на часовнику изнад моје главе и даље злокобно откуцава. Чекам да нестану батерије!

ВЕУЗ

– Ево ме! Загрли ме! Твоја сам! – рекла је Велика еуропска удруга земаља једној малој балканској земљи на почетку 21. стољећа.

– Ох, удруго моја мила, жеља си нам стољетна била – сретно изјави мала земља слоган који су на референдуму изгласали њени житељи.

– Куд ја оком, ту ти скоком! Такву те волим. Све законске и уставне промјене си прихватила. Баш све! Ти си сада наша, а ми смо твоји. Заједно ћемо се борити да очувамо братство и јединство.

– Другарице, посадимо цвијеће... – орило се улицама раздрагане мале земље...

ЉУБАВНА ПРИЧА
(или Примарна реакција)

Бјежим!

Бјежим главом без обзира, срљам, сама се о себе саплићем. И не идем никако довољно брзо колико бих хтјела. Хоћу само да зууум!, проишам поред свега што постоји, да збришем. Да очистим своју кожу од тебе, да саперем твоје ријечи, све, све, све да нестане. Да те згреbem са свога мозга, из свега што си захватио, што си покварио, што си испрљао, промијенио, само да не остане баш НИКАКАВ траг. Да изрибам, дезинфикујем, поспем киселином. Само да те уништим из свог система, да те избришем из „deleted items”. Желим да вратим вријеме и кренем супротним путем што даље од тебе.

Да уништим дио себе који те је призвао, да уништим сваку свијест о теби.

Али не могу.

И зато бјежим, и трчим као да се за живот борим.

Нећу да ме боду твоји погледи кад направе савршен круг око планете, нећу! Нећу да ми твоје поруке доносе фебруарске мачке сабласних људских гласања. Нећу да слушам како ме зовеш лишћем и прашином. Нећу да знам за тебе. Само да издржим, да одмакнем довољно далеко. Па онда још мало, за сваки случај.

АУТОРИ

Агановић Нермин (1979), студент Филозофског факултета у Сарајеву; сарађивао са пар листова за културу; живи у Сарајеву.

Алексић Милан, пише кратке приче; живи у Ушћу на Ибру.

Андрић Милица (1977, Београд), професор руског језика и књижевности; пише песме и приче; лауреат I поетског конкурса „Десанка Максимовић” за прву необјављену збирку поезије међу средњошколцима (1993); живи у Београду.

Анђелковић Миливој (1940), објавио збирке приповедака „Источни рукопис” и „Звездане капије”, интернет романе „Савршен злочин” (1999) и „Осмех Византије” (2003) и драму „Уметност дисања”; Радио Београд је емитовао пет његових радио-драма и двадесетак документарних драма; од 1998. године на различитим виртуелним страницама, форумима и у електронским часописима на Интернету објавио је већи број прозних текстова; више пута награђиван; живи у Београду.

Аничић Марко (1970, Трстеник), пише кратке приче; живи у Трстенику.

Антонић Бранко (1953, Опатија), дипломирани правник; пише кратке приче; живи у Херцег-Новом.

Бабић Биљана (1971), магистар филолошких наука; пише кратке приче и песме; живи у Бањалуци.

Бакић Илија (1960), опробан у свим важећим жанровима и поджанровима; књиге поезије: „Ресурекциона сеча почетног положаја (1993), „Ортодоксна

опозиција алтернативе слободног избора – артефакт 1” (1995), „Желите ли да бесплатно летите” (1997, са Звонком Сарићем), „Корен кључа, наличје равнодневице” (1999); романи: „Пренатални живот” (1997), „Нови Вавилон (prosa brutalis) (2001); живи у Вршцу.

Бегановић Маја (1980, Сарајево), студент Правног факултета и Факултета ликовних уметности у Београду; живи у Београду.

Беговић Рајна (1939, Скопље), лекар; објављене књиге: хаику дневник „Црвено небо” и роман „Бела ждребица и Кицино магаре” (2002); добитник је бројних иностраних и домаћих признања за хаику, ваке и сенрју; заступљена је у светској и домаћој антологији хаику поезије; сарађује с домаћим и иностраним часописима; живи у Београду.

Берић Миладин (1962, Бањалука), дипломирани инжењер електротехнике; пише поезију, приче и афоризме; сарађује с бројним часописима; књиге песама: „Кораком рањене корњаче” (1998), „Свитац у огледалу” (2001), „Јутро на Задушнице” (2002), „Лаку ноћ пропали студенти” (2003); живи у Бањалуци.

Бештић Милан (1952, Београд), књиге афоризама: „Цврчак свира химну” (1990), „Цврчак је појео мрава” (1996) и „Тако је говорио Пинокио” (2001); заступљен је у неколико домаћих и страних антологија; афоризми су му превођени на бугарски, енглески, немачки, италијански, мађарски, руски и шпански језик; живи у Београду.

Богојевић Дејан (1971, Ваљево), наставник, књижевник и авангардни ликовни уметник; пише поезију, прозу, хаику, драму, есеј, књижевну и ликовну критику; објављивао у бројним листовима у земљи и иностранству; заступљен је у преко 50 заједничких књига, зборника и антоло-

гија; објавио је 20 ауторских књига (поезија, кратка проза, хаику, приповетке): „Негде на крају” (1991), „Дланови земље са брегова” (1995), „Писма с поља маховина” (1996), „Смртоносно на нос” (1997), „Гриоти” (1998), „Abolla” (1998), „У улици XI” (1998), „На небеском огледалу / In the sky mirror” (1999), „Приче нерватуре листа” (1999), „Покуси нарамак / Wet armful” (заједно са Золтаном Бабом и Илијом Братићем), „Влаге и смрти беле” (2000), „Модре ноћи / Bluish Nights” (2000), „У НЕБО или ка небу” (2001), „Lapsus calami” (2001), „Сенка малињака / The shade of the raspberry patch / Lombra del campo di laroni” (2002), „Шкрипа” (2002, заједно са Иваном Малек), „Скок веверице” (2003), „Страх од жутог шећера” (2003), „Томпуси точкови” (2003); приредио је осам књига и Антологију хаику поезије „Изнад празнине” (2002); добитник је бројних домаћих и међународних награда за поезију, прозу, кратку причу и хаику; превођен је на 15 језика; оснивач је и уредник Интернационалног хаику часописа „Лотос” и часописа за књижевност, уметност и културу „Арт”; живи у Ваљеву.

Браић Клара (1976), апсолвент књижевности; пише поезију и прозу; живи у Београду.

Булатовић Мирјана (1958), пише поезију и прозу; живи у Београду.

Буњевац Милка (1942, Ужице), пензионер, дипломирани наставник за предшколски одгој; дописник више дневних листова; пише поезију и прозу; живи у Кикинди.

Васић В. Бранислава (1977), професор српске књижевности; награђивана за есеје; живи у Новом Саду.

Влајковић-Митрованов Душан (1967, Вршац), учитељ и библиотекар; објављивао драме, поезију, прозу, афоризме и стрипове; живи у Вршцу.

Воларић Јоже (1932), машински инжењер и професор индустријске педагогике у пензији; пише поезију и есеје о књижевности и ликовној уметности; објавио је више од сто књига; живи у Крању.

Врачар Милан (1980, Београд), студент психологије; пише приче; живи у Београду.

Вујанић Дејан (1977, Задар), апсолвент историје на Филозофском факултету у Београду; сарађује с бањалучким часописом „Бука”; живи у Бањалуци.

Вујасиновић Милош (1971, Београд), бави се историјом и филозофијом уметности, преводилац; пише песме и приче; живи у Београду.

Вујиновић Владимир (1976), пише поезију и прозу; живи у Сомбору.

Вујић Живко (1947), дипломирани инжењер организационих наука; у књижевном животу присутан од 1965. године; објављује у разним листовима и часописима; за поезију, прозу и сатиру више пута награђиван; објављене књиге: „Опомена за сутра” (1995), „Сонети опомена” (1996), „Тихе опомене” (1997), „Жубор измаглице” (2000), „Мјесечев гост” (2001), „Праменови дуге” (2001); живи у Бањалуци.

Вујичић Гордана (1955, Велика Плана), професор; живи у Београду.

Вујовић Мухић Драгана (1963, Крушевац), инжењер геофизике; живи у Београду.

Вуковић Александра (1975, Шабац), студент библиотекарства и информатике; пише поезију и прозу; живи у Шапцу.

Вуљан Мери (1966, Макарска), социолог; пише поезију и прозу; живи у Сплиту.

Гавриловић Драгана (1971, Београд), новинар; пише књижевну и позоришну критику; заступљена у више зборника кратких прича; приредила је хрестоматију „Златна књига светске књижевности” (1999), збирка кратких прича „Укус живота” (1999); живи у Београду.

Гајски Анђелка (1952, Кикинда), пише кратке приче; живи у Кикинди.

Гашпар Драгица (1932), дипломирани правник; објављене књиге: „Ћутање није спокој”, „Очева кућа”, „Август у глогу”; члан је УКС; живи у Београду.

Георгиев Елизабета (1975, Смиловци код Димитровграда), дипломирани филолог; пише на српском и бугарском; књига песама „Путеви зорњаче”; живи у Смиловцима.

Глишић Ненад (1972, Крагујевац), збирке песама: „Домовино, ти си као цироза јетре”, „Химне камиказа” и „Цветови Хирошима” (хаику); у часописима објављује песме и есеје; бави се виртуелном поезијом, мејл-артом и осталим видовима савременог изражавања; живи у Крагујевцу.

Давинић Слободанка (1944, Рибар код Рибарске Бање), судија у пензији; збирка песама „Зрење” (2003); живи у Власотинцима.

Даниловић Мирјана (1953, Велика Плана), лекар пнеумофтизиолог; пише приче; награђивана; живи у Београду.

Дебељачки Татјана (1967, Ужице), сарађује с књижевним часописима; збирке песама: „Кућа од стакла” и „Твоја”; живи у Ужицу.

Додеровић Зоран (1960, Нови Сад), пише кратке приче, афоризме и хаику; објављивао у многим часописима и листовима; уређивао часопис „Хаику момент” и „Хаику момент инфо”; објавио књигу „Заструпљена река” (2000) и „YU хаику библиографија 1928–2002”; добитник је више признања за кратку причу; живи у Новом Саду.

Ђурбабић Светомир, пише хаику песме, кратке и новинске приче, есеје; добитник је десет награда за хаику у Јапану, Италији, Немачкој и Америци; песме су му превођене на јапански, немачки, француски, норвешки, италијански, енглески и румунски; награђен за есеј; књиге: „Стаза под опалим лишћем” (хаику), „Раскршће ветрова” (групна књига хаикуа), „Шешир господина Крлеже” (приче), „Од злата јабука” (антологија поезије за децу); живи у Нишу.

Живковић В. Тана, пише кратке приче; живи у Београду.

Живојиновић Мића (1952, Петка код Лазаревца), пуковник; пише афоризме и кратке приче; књига афоризама „Дресура вијуга” (2003); живи у Београду.

Жигић Драган (1935, Балте под Козаром) поезију пише од 1956. године, објављује од 1959; заступљен је у преко 100 зборника и 16 антологија поезије; добитник је 34 књижевне награде; песме су му превођене на руски, енглески, француски, пољски, јерменски, мађарски, бугарски, македонски и словеначки; самосталне књиге: „Заточеник светлости” (1968), „Део света” (1971), „Козара док ватра спава” (1972, 1982), „Руке над временом” (1977), „Лепарушевина” (1979), „Сан са Пливе” са Мирославом

Кокошарем, 1980), „Песникова зима” (1994), „Лептир на ратишту” (1994), „Коњоврати” (1998), „Прозор на једно око” (2003), „Крунисана вечност” (2003); члан је Удружења књижевника Србије; живи у Железнику.

Жиких Живан (1939, Факовићи), дипломирани инжењер шумарства; пише хаику, афоризме и кратке приче; објавио је две збирке афоризама; живи у Кикинди.

Жиких Тамара (1972, Књажевац), правни техничар; пише романе, приче и поезију; живи у Књажевцу.

Жулић Ања (1980, Београд), студент стоматологије; пише поезију и прозу; живи у Београду.

Ивановић Андрија (1980, Мајданпек), студент историје; објављивао поезију у књижевним часописима; живи у Мајданпеку и Београду.

Ивановић Нелица (1978, Подгорица), студент медицине у Новом Саду; пише поезију, кратку прозу и хаику; збирке поезије „Укус сребра” и „Знак из сна” (2001); са Дејаном Богојевићем основала је и уређује први интернационални хаику часопис у Црној Гори – „Шкољку”; уређује студентски часопис „Вирус”; поезија јој је заступљена у неколико антологија и зборника; превођена на енглески и руски; живи у Подгорици.

Илић Драган, пише поезију и кратке приче; победник фестивала „Млади мај” (1998) и „Пегаз” (2000); књига поезије „Звона туђе олује”; живи у Београду.

Илић Ивица (1983, Параћин), студент више медицинске школе; живи у Салудовцу код Параћина.

Јеринић Славица (1981), студент српског језика и књижевности; пише афоризме и кратке приче; живи у Београду.

Јовановић Бранислав Бане (1935, Нови Сад), новинар и публициста; дипломирао на Филозофском факултету у Београду; пише афоризме, кратке приче, есеје, драме; објављене књиге: „Види излаз па уђи” (1979), „Post scriptum” (1995), „Мрак на сунце” (1997), „Игра зглавкара” (1998), „Пера Тодоровић трагом креманских пророка” (1998), „Диња пукла” (2000), „Партија се игра до мата” (2001); сатирични игракази „Види излаз па уђи” и „Уста пуна песка, а пекар иза врата”; уређивао је сатиричне рубрике и додатке у десетак часописа и дневних листова; добитник више домаћих и иностраних књижевних награда; живи у Београду.

Јовановић Дејан (1970, Алексинац), пише поезију, приче, хаику и романе; сарађивао с многим часописима; заступљен у више зборника; збирка поезије „Ружа Партенона”; живи у Алексинцу.

Јовановић Зоран (1959), ватрогасац; пише приче; објављује у периодици; заступљен у антологијама; награђиван; живи у Земуну.

Јовановић Милан (1981, Београд), студент; пише приче и есеје о стрипу; живи у Београду.

Јовановић Светлана, пише кратке приче; живи у Београду.

Јовић Марија (1983, Београд), студент Технолошко-металуршког факултета у Београду; пише кратке приче; живи у Београду.

Јоксимовић Слободан, пише кратке приче.

Калезић Милорад (1936), учитељ, књижевник и сликар; објављене књиге: „Жиг миља” (1972, песме), „Наследне очи и птица” (1976, песме), „Царске кише” (1982, бајке), „Немушти трг” (1994, песме), „Далеко је Фуџијама” (1998, хаику), „Стварање Ене” (1998, сонетни венац),

„Шаргита на Петибору” (1999, песме за децу), „Пјесме за-
вичажке” (2002, песме за децу); превођен на енглески и ру-
ски; заступљен у више антологија и зборника; живи у Рад-
миловцу код Београда.

Костић Миливој (1971, Ваљево), академски сликар;
објавио три збирке поезије; радове објављивао у домаћим
и иностраним часописима; живи у Ваљеву.

Костић Мирослав Коле (1955, Врање), новинар; об-
јавио: „Изабране песме” (1993, песме), „Ватриште” (1996,
песме), „Вргнуће” (1998, сонети), „Белег” (2001, приповет-
ке), „Циркус” (2001, афоризми); више пута награђиван; од
1974. сарађује с бројним часописима; добитник је неколи-
ко десетина награда; бави се књижевном критиком; члан је
Удружења књижевника Србије; живи у Београду.

Крга Ненад (1971, Косовска Митровица), пише
кратке приче; књига кратких прича „Дамари стварног”
(2002); сарађује са књижевним часописима; живи у Кра-
гујевцу.

Лазић Наташа (1981), студент економије у Нишу;
пише поезију и прозу; живи у Нишу.

Лакчевић Маја (1979), студент руског језика и
књижевности; живи у Београду.

Лалић Олга (1980, Шибеник), студент српске и
хрватске филологије у Кракову; пише песме, кратке приче
и драме на пољском и српском језику; сарађује с пољским
књижевним часописима и с нашим електронским часопи-
сима; живи у Дукли (Пољска).

Ламбета Марко (1977, Нови Сад), апсолвент српске
књижевности и језика; живи у Новом саду.

Љубичић Чедомир (1969, Београд), објавио збирке
поезије „Бензинска Драперија” (1994), „Идеолог Светло-

сти” (1997) и „Неронове шибице” (2003), роман „Пошаст у гостинској соби” (2002); живи у Београду.

Маловић Никола (1970, Котор), дипломирани филолог; књига кратких прича „Последња деценија” (1998), драме „Капетан Визин – 360° око Боке” (2002) и „Перашки гоблен” (2003); награду Фонда Борислав Пекић за роман у настајању добио је 2003. године; живи у Котору.

Мандић Драган (1938, Скопље), објавио је збирку песама, збирку кратких прича и роман; живи у Београду.

Маринковић Божидар – Бошко (1943), службеник у суду; у периодици објављује афоризме, приче и сатиричне песме; сарађивао са радио-емисијама „Караван” и „Туп-туп”; живи у Београду.

Маричић Весна (1979, Ужице), студент филозофије; живи у Ивањици.

Марковић Теодор – Тодорић (1956, Сарајево), дипломирани историчар уметности; пише песме, приче, афоризме и есеје; књиге песама: „Реч Љубав Слика” (1994), „Устајање” (1996) и „Постојећи” (1998); живи у Земуну.

Мијајловић Душан Адски (1953), пише прозу, поезију, хаику и књижевне приказе; награђиван више од 60 пута; објавио збирку песама „Несаницом до истине”, збирку прича „Калигула на кестеновом листу” и збирку хаику песама „Крчаг за росу”; објављује у бројним листовима и часописима; живи у Нишу.

Милићевић Гордана (1964), професор књижевности и енглеског језика; песме и приче објављује у новинама и часописима; живи у Београду.

Милутиновић Јулијана (1970), професор српског језика и књижевности; пише афоризме и кратке приче; живи у Смедеревској Паланци.

Мирчов Ирена, пише афоризме и кратке приче; живи у Ковину.

Митровић Митар (1933, Свети Стефан), доктор ветеринарске медицине; објавио је петнаест књига песама, дванаест књига афоризама, две књиге прича, једну књигу хуморески и једну књигу епиграма; превођен на девет језика; заступљен у буквару, читанкама и четрдесетак антологија; више пута награђиван; члан је Удружења књижевника Србије и Удружења новинара Југославије; живи у Београду.

Михаиловић Стеван (1932, Београд), пензионер; збирка хаибуна „Цвет и диносауруси” (1999); добитник више награда за хаику и хаибун; живи у Београду.

Михајловић Горан (1965, Бугојно), дипломирани економиста и новинар; живи у Бањалуци.

Настевски Анастас (1948, Охрид), књиге песама: „Посматрам” (1990), „Играчи шаха” (1992), „Горчина смеха” (1995), „Глас славуја / Гласот на слевеј” (1996), „Дивљи мак” (1998), „Суђење тишини” (1998); члан је Удружења књижевника Војводине; живи у Вршцу.

Недељковић-Пузигаћа Станислава, академски сликар; живи у Земуну.

Нешин Нада (1960, Нови Сад), лекар, програмер; у часописима дијаспоре објављује кратке приче и песме; живи у Њујорку.

Нешић Злата (1956, Меленци), књиге поезије и прича: „Црни Витез” (1998), „Тумач Владаревих Снова” (1999), „Тамапаја” (2000), „Амулети, Лавиринти” (2001),

„Пукотина” (2002); поезија на компактним дисковима: „Понирање” (2003) и „Одјек” (2003); живи у Врчину.

Николић Валентина (1980, Бабушница), студент сликарства; пише песме и кратке приче; заступљена у три зборника кратке форме; живи у Београду.

Николић Вања (1983), студент компаративне књижевности; живи у Новом Саду.

Николић Зоран Мали (1957, Ђакус код Житорађе), пише песме у прози, песме за децу, афоризме, хаику и кратке приче; живи у Нишу.

Новаковић Катарина (1979, Београд), студент Факултета ветеринарске медицине; у сатиричницима „Етна” и „Носорог” објављује афоризме; заступљена у неколико зборника афоризама и кратких прича; живи у Београду.

Новаковић Лидија (1975), професор књижевности, збирка кратких прича „Калеидоскоп” (2000); живи у Смедеревској Паланци.

Новаковић Небојша (1966, Ниш), дипломирани економиста; пише кратке приче и афоризме; награђиван за прозу; живи у Нишу.

Павић Александар (1960, Нови Сад), пише афоризме и хаику; књиге афоризама „Под фаровима месечине” (1990) и „Лабудова песма – пачији сан” (1992), збирка афоризама и хаику песама „Бачена сена” (1993); хаику објављује у бројним часописима у земљи и иностранству; заступљен је у три хаику антологије.

Павловић Владимир (1967, Београд), завршио српску књижевност и језик са светском књижевношћу; ради као професор српског језика и књижевности и хонорарни новинар; пише приче; награђиван; живи у Београду.

Папеш Раша (1947, Београд), доктор стоматологије; пише кратке приче и афоризме; заступљен је у више домаћих и страних антологија сатире; књига афоризама „Маске ликују”; живи у Крагујевцу.

Париповић Душко (1981), студент Технолошко-металуршког факултета; заступљен у зборницима кратких прича; живи у Београду.

Петровић Александар (1973, Београд), доктор стоматологије; пише кратке приче; преводи с енглеског; живи у Београду.

Петровић Бобан (1978, Сурдулица), апсолвент психологије; пише песме и кратке приче; живи у Београду и Сурдулици.

Петровић Урош (1967, Горњи Милановац), инжењер; роман „Авен и јазопас у Земљи Ваука” (2003); живи у Београду.

Пешић Ч. Никола (1948, Лука код Гаџиног Хана), економиста; пише афоризме, поезију, епиграме, кратке приче; живи у Нишу.

Пешић Светлана (1953, Власотинце), студирала теорија књижевности и општу књижевност; објављивала поезију и прозу у бројним часописима и листовима; више пута награђивана за приче и песме; живи у Власотинцу.

Поповић Драган (1959, Београд), дипломирани економиста; заступљен у једанаест антологија кратких прича; живи у Београду.

Поповић Јована (1980, Београд), студент медицине; живи у Београду.

Продановић Живко (1945, Загреб), прозу и поезију објављује у бројним часописима, новинама и зборницима у Аустралији, Хрватској, Индији, Јапану, Канади,

Холандији, Немачкој, САД, Словенији, Србији и Црној Гори, Великој Британији и на Филипинима; романи „Тамара” (2000) и „Смрт у римским рушевинама” (2003), збирка приповедака „Мешуге – десет записа о жидовским судбинама” (2002); члан је Друштва хрватских писаца; живи у Загребу.

Пуача Душан (1949, Осијек), дипломирани правник; објављује приче и афоризме у многим часописима; збирка афоризама, кратких прича и епиграма „Тачна вага” (1990), збирка афоризама „Пољубац шкорпиона” (2001); живи у Београду.

Радовановић Воја (1963), пише драме и приповетке; објављује у периодици; живи у Белом Поточу.

Радош Ненад (1946, Вишеград), професор и лектор; књига лирских текстова „Небески записи” и збирка приповедака „Приче од камена и сна”; заступљен у многим часописима и зборницима; награђиван за есеје, приче и песме.

Раонић Зоран (1956, Ђурђевића Тара), пише поезију и прозу; збирке поезије: „Вилино коло” (1995), „Четири мијене” (1996), „Диоба ватре” (1997), „Други круг ватре” (1998), „Дјечак у крилу” (2000) и „Иза бране” (2001); заступљен је у бројним зборницима, прегледима и антологијама, нашим и страним; члан редакција више листова и часописа; хаику поезија му је преведена на десетак језика; приредио је прву панораму црногорске хаику поезије, која је објављена и на словеначком; добитник више домаћих и међународних награда и признања; живи у Пљевљима.

Рим-Живковић Љиљана, археолог; објављује у часописима; објавила је неколико књига, под својим именом и псеудонимима; члан је Удружења књижевника Србије; живи у Београду.

Ристић Ј. Драган (1948), професор немачког језика и књижевности; превео, између осталог, и „Антологију најкраће немачке приче”; пише кратке приче и хаику; од 1996. године је главни уредник „Хаику новина” из Ниша; награђиван; књиге хаику песама: „Из дневника једног хаиђина” (1995), „Бубице у глави” (2001), „Пчела у целофану” (2001), „Цврчак у акцији” (2002), збирка кратких прича „Каљаче и катедрале – 88 најкраћих прича”; живи у Нишу.

Рогич Херцег, пише поезију и прозу; живи у Београду.

Слијепчевић Јован – Јоцо (1978, Краљево), новинар; пише афоризме, песме и приче на српском и енглеском језику; књига афоризама и сатиричних прича „Порез на памет” (2001), роман „У диму црног барута” (2002); Међународно удружење песника у САД почетком 2004. године доделило му је сребрни пехар и бронзану медаљу „Заслужни песник”; живи у Краљеву.

Спасојевић Зоран (1949), пише поезију, кратку причу, драму и сценарио; објављивао у бројним часописима; књиге прича „Одело за одлазак” (1997) и „Кратке приче без муке” (2003), књиге поезије „Дар празнине” (1986) и „Глад” (1998), драмска трилогија „Америка има рупу” (2003); аутор је неколико ТВ и радио драма, комедија и сценарија хумористичке ТВ серије „За сада без доброг наслова” (2000); заступљен у двадесет антологија и зборника кратких прича; добитник бројних награда; бави се компјутерском графиком; живи у Крагујевцу.

Средановић Мирослав (1936, Ластва код Требиња), дипломирани правник; пише афоризме, песме и кратке приче; књиге афоризама „Сто и ниједан афоризам” (2000) и „Није смешно” (2001); живи у Београду.

Срндовић Милорад, живи у Београду.

Станисављевић Драгана (1976, Београд), апсолвент права; пише поезију и прозу; живи у Београду.

Станковић Жељко (1975, Пожаревац), дипломирани инжењер информacionих система; пише приче; живи у Пожаревцу.

Станковић Светлана (1977, Београд), администратор; пише поезију и прозу; књига поезије „Призна(ва)ње” (2004); заступљена у зборницима кратких прича; живи у Београду.

Станојевић Роберт (1976, Фројденштат, Немачка), пише песме и приче; објављивао у универзитетским листовима; живи у Новом Саду.

Стефановић Мирослав (1948, Рипањ), пише поезију, прозу и афоризме; збирка афоризама „Центар света” (2003); живи у Београду.

Стефановић Татјана (1960, Београд); адвокат; пише бајке, хаику, класичну и дечју поезију; награђивана у Јапану за хаику поезију; сарађује с више књижевних часописа; живи у Београду.

Стојадиновић Милош (1979, Ниш), студент и новинар; пише кратке приче, песме, есеје и приповетке; сарађивао с неколико часописа; живи у Нишу.

Стошић Миодраг (1982, Сурдулица), студент Факултета политичких наука у Београду; пише афоризме и кратке приче; живи у Београду.

Теофиловић Витомир (1943, Врчин код Београда), дипломирани филолог; књиге афоризама „Доле црни пектак”, „Примери оптимизма” и „Државни циркус”, збирка песама „Сунце изнутра” и књига есеја „Хиперборејци на Суматри”; приредио је панораму „Враг и шала. Пола сто-

лећа српског афоризма”; превођен на више језика; живи у Београду.

Тодоровић Драгана (1977, Зајечар), завршила Богословски факултет СПЦ, сада на постдипломским студијама на катедри педагошко-психолошких наука Богословског факултета СПЦ; пише поезију и прозу; објављивала у часописима и зборницима; живи у Београду.

Тот Ференц (1959), машински техничар; пише поезију и прозу; хаику и приче објављивао у више часописа у земљи и иностранству; живи у Сремским Карловцима.

Тофчевић Дејан (1971, Ужице), контролор летења; пише афоризме и кратке приче; књига афоризама „Црно на бело” (2002); живи у Подгорици.

Трбовић Мирослав, псеудоним Лав О. Бжуховски (1950, Врање), економиста; приче објављивао у часописима и зборницима; живи у Земуну.

Тушевљаковић Дарко (1978), студент Филолошког факултета у Београду; пише кратке приче и песме; заступљен у више зборника; живи у Београду.

Ћехолевски Матеуш (Ciecholewski Mateusz) (1980, Гдиња / Gdynia, Пољска), студент; живи у Гдињи.

Ћурчић Бранко (1980), студент опште књижевности; живи у Београду.

Урошевић Дајана (1985), ученик економско-угоститељске школе; пише поезију и прозу; живи у Тополи.

Филиповић Далибор Филип (1976, Бор), пише прозу и поезију; објављивао у многим домаћим и иностраним часописима; добитник више домаћих и иностраних награда и признања; књиге: „Дај да будем слово”, „Нема

краја ноћи”, „Elle”, „Предворје зенице”; приредио је „Антологију савремених песника града Књажевца”; живи у Књажевцу.

Фунда Жељко (1950, Вараждин), дипломирао компаративну књижевност и енглески језик; књига прича „Вараждинске приче”, приче за децу „Осмијешене приче”, књиге поезије на кајкавском „Сречовњача” и „Моцартење”, књига „хаибунастих текстова” „Књига сендвича”; добитник девет награда за хаику поезију у Јапану; члан Друштва хрватских књижевника; заступљен у хрватским и међународним хаику зборницима и антологијама; живи у Вараждину.

Фуцић Светлана (1966, Београд), књиге поезије „Додир тишине” и „Мирис магле”, књига приповедака „На маргини”, романи „Бела сахрана” и „И би светлост”; три компактна диска с поезијом; живи у Београду.

Херцфелд Богислав (1940); објавио је пет романа, три збирке приповедака и више од две стотине прича; двоструки је добитник награде „Тамил Сијарић” и других награда; живи у Београду.

Хонић (Малахова) Ирина (1985, Липетск, Русија), студент журналистике; живи у Москви.

Хонић Сенад (1962, Нови Пазар), завршио Економски факултет у Бањалуци; играо кошарку за бањалучки „Борац” и „Кертхер” из Гетеборга; објавио више од хиљаду афоризама; добитник неколико награда за афоризам и карикатуру; живи у Малмеу.

Цветићанин Смиљка (1969, Немачка), професор кинеског језика и књижевности; пише афоризме и кратке приче; живи у Београду.

Цветковић Милорад (1951), дипломирани економиста и новинар; књига прича „Чоколадни зец” (2002) и

збирка песама „Радничко срце”; заступљен је у светској антологији социјалне поезије; живи у Лесковцу.

Цекић Маријана (1991, Књажевац), ученица 6. разреда; добитник неколико награда за поезију и кратку причу; заступљена у више зборника; живи у Књажевцу.

Шесто Иван (1962), дипломирао је филозофију и индологију на Филозофском факултету у Загребу, те новинарство на ФПН; пише приче; објављује популарне књиге под псеудонимом; сарађује у властитим часописима; живи у Загребу.

Штрбац Александра (1974, Босанска Крупа), студент психологије; пише поезију и кратку прозу; живи у Бањалуци.

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.163.41–36(082.2)

ДОЊА страна приче : најлепша остварења са III конкурса за најкраћу кратку причу / приредио Ђорђе Оташевић. – Београд : Алма, 2004 (Београд : Скрипта Интернационал). – 202 стр. ; 21 см. – (Библиотека Савремена књижевност / [Алма, Београд])

Аутори: стр. 183–201.

ISBN 86–84023–23–4

1. Оташевић, Ђорђе

COBISS.SR–ID 115508236